

Hukuk Fakültesi Dergisi

Ankara Hacı Bayram Veli University
Faculty of Law Review

ISSN: 2651-4141 e-ISSN: 2667-4068

Cilt / Volume XXVIII Temmuz / July 2024 Sayı / No. 3

KOOPERATİFLERDE YÖNETİM VE TEMSİL YETKİSİNİN DEVRİ

TRANSFER OF MANAGEMENT AND REPRESENTATION AUTHORITY IN
CO-OPERATIVES

Sevgi BOZKURT YAŞAR*

ÖZET

Kooperatiflerde yönetim, en az üç kişiden oluşması gereken ve kurul organ niteliğinde bulunan yönetim kurulunun sorumluluğundadır. Geniş anlamda yönetim, şirketin hedeflerine ulaşılabilmesi için gerekli kararların alınması ve alınan kararların üçüncü kişilerle işlemler yapılarak hayata geçirilmesidir. Dar anlamda yönetim ise temsili içermeksizin, şirketin iç ilişkilerinin idaresi ile ilgili karar alınması ve uygulanmasını içerir. Yönetim kuruluna ilişkin düzenlemeler Kooperatifler Kanunu m. 55 ile 64 arasında yer almaktadır. Bu hükümlerde açıklama olmayan hususlarda Kooperatifler Kanunu m. 98 uyarınca anonim şirketlere ilişkin hükümler uygulanır. Anonim şirket yönetim kurulunun ilgili hükümlerinin, kooperatiflerin yapısal özelliklerinin dikkate alınarak, uyumlaştırılması sureti ile uygulanması gerekmektedir. Kooperatifler Kanunu m. 58’de yönetim ve temsil yetkisinin kısmen veya tamamen devrine izin verilmiştir. Kooperatifler Kanunu’nda yönetim kurulunun devredilemez görev ve yetkileri düzenlenmemiş olmakla birlikte, kooperatifin yapısal özelliklerinin göz önüne alınması sureti ile anonim şirket hükümlerinden faydalanılması mümkündür. Çalışmada, kooperatiflerde yönetim ve temsil yetkisinin devri, en yakın kaynak kanun İsviçre Borçlar Kanunu hükümleri de dikkate alınarak incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kooperatif, Yönetim Kurulu, Yönetim, Temsil, Yönetimin ve Temsil Yetkisinin Devri.

* **Dr. Öğr. Üyesi.**, Bursa Uludağ Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı/
BURSA E-Posta: sevgi@uludag.edu.tr, **ORCID:** 0000-0001-6521-290X, **DOI:** 10.34246/ahbvuhfd.1419881.

- Atf Şekli/ **Cite As:** Bozkurt Yaşar S, “Kooperatiflerde Yönetim ve Temsil Yetkisinin Devri”, *AHBVÜ Hukuk Fakültesi Dergisi*, 28(3), 2024, s.35-72.
- İntihal / **Plagiarism:** Bu makale intihal programında taranmış ve en az iki hakem incelemesinden geçmiştir. / *This article has been scanned via a plagiarism software and reviewed by at least two referees.*

ABSTRACT

In cooperatives, the board of directors, which must consist of at least three people and is a board body, is responsible for management. In a broad sense, management is about taking the necessary decisions to achieve the company's goals and implementing the decisions through transactions with third parties. In the narrow sense, management includes the making and implementation decisions regarding the management of the company's internal relations, without including representation. Regulations regarding the board of directors are included in Articles 55 and 64 of Cooperatives Law. In accordance with Article 98 of the Cooperatives Law, the provisions regarding joint stock companies apply to matters that are not explained in these provisions. The relevant provisions regarding the board of directors must be implemented by harmonizing them, taking into account the structural characteristics of the cooperatives. In Article 58 of the Cooperatives Law, partial or complete transfer of management and representation authority is allowed. Although the non-transferable duties and powers of the board of directors are not regulated in the Cooperatives Law, it is possible to benefit from the provisions of joint stock companies by taking into account the structural characteristics of the cooperative. In the study, transfer of management and representation authority was examined together with the provisions of the closest source law, the Swiss Code of Obligations.

Keywords: Cooperative, Board of Directors, Management, Representation, Transfer of Management and Representation Authority.

EXTENDED ABSTRACT

The executive and representative body of the cooperative is the board of directors. Some of the duties and powers of the board of directors are regulated in the Cooperatives Law. In addition, in accordance with Article 98 of the Cooperatives Law, there is a regulation: "In matters not stated otherwise in this law, the provisions of the Turkish Commercial Code regarding joint stock companies apply." The board of directors is the executive body that manages and represents the activities of the cooperative within the provisions of the law and articles of association. The board of directors is a board-organ in terms of quality. As a rule, the board of directors exercises its management authority through the decisions taken by meeting as a board. The board of directors does not necessarily have to fulfill all its duties as a board. According to Article 366/2 of the Turkish Commercial Code, the board of directors may establish committees and commissions, including board members, according to the needs of the company. It may also be possible to transfer the board of directors' broadly regulated duties and powers. In accordance with Article 58 of Cooperatives Law, the articles of association may authorize the general assembly or the board of directors to entrust the management and representation of the cooperative, partially or completely, to one or more managers or members of the board of directors, who are not required to be cooperative partners.

In Swiss Law, in accordance with Article 897 of the Swiss Code of Obligations, the

articles of association may delegate some of the duties and powers of the board of directors to one or more committees elected by the directors. In accordance with Article 898/1 of the Swiss Code of Obligations, the articles of association may authorise the general assembly of members or the directors to delegate responsibility for managing the society's business or parts thereof and for representing the society to one or more persons, business managers or executive officers, who need not be members of the cooperative. In determining the non-delegable duties and powers in terms of both types of transfer, an evaluation is made by taking into account the special provisions regarding cooperatives, as well as the duties and powers that the board of directors of the joint stock company cannot delegate.

Article 62/3 of the Cooperatives Law stipulates that cooperative board members and officers will be responsible for damages arising from their own faults. Turkish Commercial Code article 553 et seq. provisions also apply to cooperative board members (Article 98 of Cooperatives Law). It is important to determine to what extent the cooperative board of directors can delegate its duties and powers to executive members and managers, and determining this limit is especially important in terms of the responsibility of the board members. For the transfer of management authority in cooperatives, a provision is required in the articles of association (Cooperatives Law article 58) and a regulation is required through internal directives by applying the Turkish Commercial Code article 367 by analogy. The board of directors or the general assembly may be authorized to delegate the power of representation to a member of the board of directors or a third person/persons who do not have to be a cooperative partner, provided that there is a regulation in the articles of association (Article 56/5 and 58 of Cooperatives Law). Although article 58 of the Cooperatives Law allows the transfer of management and representation authority to one or more managers who do not necessarily have to be cooperative partners. Article 370/2 of the Turkish Commercial Code must also be applied to cooperatives and at least one member of the board of directors must have representation authority. Even though it is not a legal obligation, regulating the transfer of representation authority in the internal directive has the effect of facilitating the implementation of Article 553/2 of the Turkish Commercial Code. The non-transferable duties and powers of the board of directors are not regulated in the Cooperatives Law, unlike joint stock companies, it is possible to benefit from the provisions of joint stock companies by taking into account the structural characteristics of the cooperative. The liability of board members in terms of duly delegated duties is limited within the framework of Turkish Commercial Code article 553/2. Accordingly, members of the board of directors are not, as a rule, responsible for the area to which they delegate their duties and authorities, however, the members of the board of directors continue to have the obligation to supervise the selection of the persons to whom authority is delegated and the activities of these persons. This effect, which limits the liability of board members, is only in terms of the duties that the board of directors can delegate.

GİRİŞ

Yönetim kurulu kooperatifin yürütme ve temsil organıdır. Yönetim kurulunun görev ve yetkilerinin bir kısmı Kooperatifler Kanunu'nda (KoopK) düzenlenmiştir. Bunun yanı sıra Kooperatifler Kanunu m. 98'de "Bu kanunda aksine açıklama olmayan hususlarda Türk Ticaret Kanunundaki anonim şirketlere ait hükümler uygulanır" düzenlemesi sebebi ile Türk Ticaret Kanunu'nun (TTK) ilgili hükümleri kooperatifler bakımından uygulama alanı bulur. Kooperatiflerde yönetim esasen bir kurul organ niteliğinde bulunan yönetim kurulu tarafından yerine getirilir. Bununla birlikte KoopK m. 58'de yönetim ve temsil yetkisinin kısmen veya tamamen devrine izin verilmiştir. Kooperatif yönetim kurulunun görev ve yetkilerini ne ölçüde murahhas üye ve müdürlere devredebileceği özellikle yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu bakımından önem taşımaktadır. Yönetim yetkisinin devri için, Kooperatifler Kanunu'nda anonim şirketlerden farklı olarak yönetim kurulunun devredilemez görev ve yetkileri düzenlenmemiş olmakla birlikte, kooperatifin yapısal özelliklerinin dikkate alınarak anonim şirket hükümlerinden yararlanılması mümkündür. Çalışmada Kooperatifler Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu'nun yönetim kuruluna ilişkin hükümleri ile en yakın kaynak kanun olan İsviçre Borçlar Kanunu'nun düzenlemeleri incelenerek kooperatiflerde yönetim ve temsil yetkisinin devri konusu ele alınmıştır.

I. KOOPERATİFLERDE YÖNETİM VE TEMSİL KAVRAMI

Şirketler hukukunda geniş anlamda yönetim (*Geschäftsführung*), şirketin hedeflerine ulaşılabilmesi için gerekli kararların alınması ve alınan kararların üçüncü kişilerle işlemler yapılarak hayata geçirilmesi anlamını taşır. Yönetim kavramı, geniş anlamda üst yönetim konumundaki kişilerin yerine getirdiği görevler kapsamında tüm liderlik faaliyetlerini içermektedir¹. Bu anlamda yönetim genel olarak, stratejik liderliği, işletme politikası ve stratejisinin geliştirilmesini, işletme ilkelerini ve kültürünü ve risk durumunu değerlendirmeyi içerir². Bu bağlamda kooperatiflerde yönetim ise kooperatifin stratejik olarak nasıl yönetileceği, kooperatif ortaklarının ekonomilerini ne şekilde iyileştirebilecekleri, bunların hangi yollarla ve araçlarla gerçekleştirilebileceği, kooperatif hedeflerinin karara bağlanması, hedeflere ulaşıp ulaşılmadığının veya ulaşıp ulaşılmayacağını belirlenmesi,

¹ Martina Johanna Herzog, *Lenkung, Führung und Kontrolle in Genossenschaften*, 1A Aufl., SSHW Band/Nr. 356, Dike Verlag AG 2021, s. 4-5.

² Herzog, s. 99.

bütçe uygulamasının kontrolü ve stratejilerin tespiti olarak tanımlanabilir. Yönetim kavramına kooperatif işlerinin çevrilmesi ve kooperatifin amacına ulaşılabilmesi için gerekli kararların alınması girer. Bunlardan bir kısmı şirketin işleyebilmesi için asgari ve zorunlu işler olup, bu işlerin icrası için ayrıca bir karar alınmasına ihtiyaç duyulmaz. Ticari defterlerin tutulması, gerekli tescil ve ilan işlerinin yaptırılması, envanter, bilanço ve yıllık raporun düzenlenmesi gibi işler bu niteliktedir³.

Dış ilişkide etki yaratan ve hukuken şirketi bağlayan icrai faaliyetlere ise temsil denir⁴. Şirketi temsile yetkili kişi, şirketin amacı ve işletme konusuna giren her tür işleri ve hukuki işlemleri şirket adına gerçekleştirebilir (İsvBK m. 899, KoopK m. 98, TTK m. 371/1). Temsilci sadece devam eden ticari faaliyetlerde değil, aynı zamanda kooperatifin amacı ve işletme konusu ile ilgili tek seferlik, olağanüstü işlemlerde de bulunabilir⁵.

Dar anlamda yönetim ise temsili içermeksizin, şirketin iç ilişkilerinin idaresi ile ilgili olup, genellikle kararların alınmasını ve uygulanmasını ifade eder⁶. Örnek olarak şirketin amacını gerçekleştirmek için gerekli kararların alınması, bu kapsamda üretim, alım, pazarlamanın veya idarenin organizasyonu, personel ilişkileri, ticari defterlerin ve tutanakların tutulması veya yıllık mali tabloların hazırlanması dar anlamda yönetim kavramı içinde yer alır⁷.

³ Reha Poroy/Ünal Tekinalp/ Ersin Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku I*, 15. Bası, Vedat Kitapçılık 2021, N. 523, s. 266.

⁴ Yönetim hakları iç işleyişinde şirketi yönetmeyi, dış ilişkide temsili içeren birtakım yetkililerdir. Fatih Bilgili/Ertan Demirkapı, *Şirketler Hukuku*, 9. Bası, Dora, 2011, s. 387. Adi şirketlerde yönetim bakımından bkz.: Reha Poroy/Ünal Tekinalp/Ersin Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku I*, 87b, c.; Duygu Demirel, “Anonim Şirketlerde Yönetim Yetkisinin Devri”, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, 7(2), 2017, s. 214-216; Şirketler hukukunda yönetim, şirketin amacını geliştirmeyi ve gerçekleştirmeyi amaçlayan tüm iç ve dış faaliyetleri içerir. Bu, özellikle üretim veya idarenin organizasyonunu, ayrıca iç faaliyetler olarak kararların alınması ve uygulanmasını ve dış faaliyetler olarak sözleşmelerin akdedilmesini kapsar. Herzog, s. 4, 97. Karş. Sıtkı Anlam Altay, *Anonim Ortaklıkta Yönetim Yetkilerinin Devrinin Sorumluluğa Etikeleri*, Vedat Kitapçılık, 2011, s. 93. Sonuncu yazar geniş anlamda yönetim yetkilerinin yönetim organına tanınan ve hem yürütme hem de gözetim görevlerini kapsayan yetkiler olduğunu, yönetim ve temsil yetkilerinin ayrı olduğunu belirtir.

⁵ Roland Müller/ Roberto Fornito, *GmbH, Genossenschaft, Handelsregister und Wertpapiere – Bucheffektengesetz Art. 772-1186 OR und BEG, CHK - Handkommentar zum Schweizer Privatrecht*, 3. Aufl., Schulthess Verlag, Art. 899, N. 1.

⁶ Daha dar anlamda yönetim şirketin sadece iç işleyiş ve yönetimini ifade etmektedir. Poroy/ Tekinalp/Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku I*, N. 86.

⁷ Herzog, s. 97; Poroy/Tekinalp/Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku I*, N. 86.

II. YÖNETİM KURULU VE ÇALIŞMA ŞEKLİ

Yönetim kurulu, kanun ve ana sözleşme hükümleri içinde kooperatifin faaliyetini yöneten ve onu temsil eden icra organıdır (Koop K m. 55/1)⁸. Şirketin işlerinden doğan sorumluluk da yönetim kuruluna aittir⁹. KoopK m. 42’de genel kurul, bütün ortakları temsil eden en yetkili organ olarak tanımlanmıştır. Ancak bu düzenleme, genel kurulun yönetim kurulu ile üstlük astlık ilişkisini ifade etmemektedir. Anılan hüküm, genel kurulun yasal olarak en önemli kararları almaya yetkili olduğunu ve yönetim ile denetçiler için seçim organını temsil ettiği anlamını belirtmektedir (TTK m. 42/2,2)¹⁰. Bu bağlamda kooperatiflerde de anonim şirketlerde olduğu gibi işlevler ayrılığına dayalı eşitlik ilkesi (*Paritätsprinzip*) adı verilen prensip geçerlidir¹¹.

⁸ Yürütme ve temsil organı olarak yönetim kurulu, temel olarak yönetim ve temsilden sorumludur. KoopK m. 62/1’de yönetim kurulunun, kooperatif işlerinin yönetimi için gereken titizliği göstereceği ve kooperatifin başarısı ve gelişmesi yolunda bütün gayretini sarf edeceği düzenlenmiştir. KoopK m. 62/2’de ise yönetim kurulunun; kendi tutanakları, genel kurul tutanakları, ortak listeleri, gelir-gider hesapları ve yıllık bilançonun usulüne uygun olarak hazırlanması ve saklanması, tetkik olunmak üzere denetçilere verilmesinden sorumlu olduğu belirtilmiştir. Ayrıca görevi sona eren yönetim kurulu üyeleri tarafından sorumlulukları altında bulunan para, mal, defter, belge ve diğer kooperatif varlıklarının seçimlerin yapıldığı genel kurul toplantı tarihinden itibaren üç iş günü içinde tutanakla yeni seçilenlere tesliminin zorunlu olduğu ifade edilmiştir. Kooperatif yönetim kurulunun görev ve yetkileri sadece KoopK m.62’de düzenlenenler ile sınırlı değildir. Kooperatifler Kanunu’nun çeşitli hükümlerinde (KoopK m.3; KoopK m. 8/1; KoopK m. 16/2; KoopK m. 24; KoopK m.25; KoopK m. 43-44; Koop K m.53; KoopK m.61; KoopK m. 63; KoopK m. 82; Ek madde 5) ve KoopK m. 98 atfı nedeniyle TTK çerçevesinde de bir takım görev ve yetkileri bulunmaktadır (TTK m. 375’te düzenlenen devredilemez nitelikteki görev ve yetkiler, birleşme, bölünme ve tür değişikliklerinde görevler (TTK m. 136 vd; 149 vd; 180 vd.); bazı hususlar hakkında dava açılması (TTK m. 353; 553 vd.); Kanun’un emrettiği hallerde tescil ve ilan görevleri (TTK m. 152, 179, 189/2, 198, 371, 536/2); kooperatifin sona ermesi ve tasfiyesindeki görevleri (536 vd.). Ayrıca ana sözleşme ile yönetim kuruluna diğer organların münhasır yetkisine girmeyen konularda görev ve yetkiler tanınabilir. Bu kapsamda bazı yetkilerin genel kurulun yanı sıra yönetim kuruluna tanınması da mümkündür. Ortağın ortaklıktan çıkarılması kararı bakımından bkz.: Şengül Al Kılıç, “Kooperatiflerde Ortaklık Sifatının Çıkarılma Suretiyle Sonlandırılması ve Hukuki Sonuçları”, *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12(2) 2022, s. 1226.

⁹ Poroy/Tekinalp/ Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku I*, N. 521a.

¹⁰ İsvBK m. 879/2 bakımından Sabine Kilgus / Nadja Fabrizio, *Berner Kommentar, Die Genossenschaft, Systematische Darstellung und Kommentar zu den Art. 828 - 838 OR*, 2. Aufl., Stämpfli Verlag AG, 2021 § 3 N. 42, s. 152.

¹¹ Kilgus/ Fabrizio, § 3 N. 42, s. 152; Arthur Meier-Hayoz/Peter Forstmoser/Rolf Sethe, *Schweizerisches Gesellschaftsrecht*, 12. Aufl., Stämpfli Verlag AG, 2018, § 19, N. 120; Andreas Moll, *Basler Kommentar Obligationenrecht II, Art. 530-964 OR, Art. 1-6 SchlT AG Art. 1-11 Übest GmbH* (Hrsg.: Heinrich Honsell, Nedim Peter Vogt, Rolf Watter), 4. Aufl., Helbing Lichtenhahn Verlag, 2012, Art. 879, N. 5; ayrıca bkz.: Ersin Çamoğlu (Reha Poroy/Ünal

Yönetim kurulu nitelik yönünden kurul-organdır. Hukuk düzeni gerçek kişilerden oluşan kurulun iradesini belirli koşulların gerçekleşmesi halinde tüzel kişinin iradesi olarak kabul etmiş ve buna sonuç bağlamıştır¹². Organ kavramı soyut bir kavram olup, gerçek kişiler ona canlılık vermektedir¹³. Organlar, şirkette karar alma, yönetim veya kontrol gibi merkezi görevleri yerine getiren kurullar olarak kabul edilir¹⁴. Anonim ve limited şirkette yönetim kurulunun tek kişiden oluşmasına imkân tanınmış olmasına rağmen, kooperatiflerde yönetim kurulunun en az üç üyeden¹⁵ kurulu olacağı belirtilmiş olup bunların ve yedeklerinin kooperatif ortağı olmaları şartı aranmıştır (KoopK m. 55/2)¹⁶. Kooperatiflerde anonim şirketlerden farklı olarak yönetim kurulu için yedek

Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku II*, 14. Bası, Vedat Kitapçılık, 2019, N. 1933; Mustafa Topaloğlu, “Kooperatiflerin Genel İlkeleri ve Kuruluşu”, *YÜHFD*, 18(2), 2022, s. 651. Genel kurulun devredemeyeceği yetkiler içinde yer alan veya ana sözleşme ile genel kurulun yetkisine bırakılan bir konuda ise yönetim kurulu karar alamaz. Y. 15. HD. 18.02.2014, 2014/556 E., 2014/1036 K. (Legalbank Elektronik Hukuk Bankası). “*Kooperatif genel kurulu, bütün ortakları temsil eden en yetkili organdır. Genel Kurul, yetkilerini devir ve terk edemez. Kooperatif yönetim Kurulu ise, kanun ve ana sözleşme hükümleri içinde Kooperatifin faaliyetlerini yöneten ve onu temsil eden icra organıdır. Devir ve terk edilemeyecek genel kurul yetkilerine dahil olan ya da ana sözleşmeyle çözümü genel kurula bırakılan bir konuda yönetim kurulunca alınan karar geçersizdir.*” Y. 15.HD. 26.05.2004, 2004/1107E., 2004/2923K. (Legalbank Elektronik Hukuk Bankası).

¹² Bilge Öztan, *Medeni Hukuk Tüzel Kişilerinde Organ Kavramı ve Organın Fiillerinden Doğan Sorumluluk*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1970, s. 81, 82.

¹³ Ersin Çamoğlu (Reha Poroy/ Ünal Tekinalp), *Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku*, 12. Bası, Vedat Kitapçılık, 2010, N. 521, s. 262.

¹⁴ Herzog, 54; ayrıca karşı: Meier-Hayoz/ Forstmoser/ Sethe, § 2 N 33.

¹⁵ Kooperatifler Kanunu’nda asgari üye sayısı üç olarak düzenlenmiş ancak azami üye sayısı belirtilmemiştir. (KoopK m. 55/1). Bu halde üçten az olmamak şartı ile ana sözleşmede yönetim kurulu üye sayısı, istenilen sayıda belirlenebilir. Tonguç Bölükbağ, *Kooperatif Yöneticilerinin Hukuki ve Cezaî Sorumluluğu*, 2. Bası, Adalet Yayınevi, 2010, s. 3; Doktrinde, Kanunda yönetim kurulu üyesinin ortak olması şartı arandığından (KoopK m. 55/2), yönetim kurulu azami üye sayısının dolaylı olarak kooperatifin ortak sayısı ile eşdeğer olduğu belirtilmektedir. Bkz.: Bilal Özel/Mustafa Eser Cinbaş, “Kooperatif Ortaklıklarda Yönetim Kurulunun Oluşumu”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 21(2), 2013, s. 258-259; İsviçre hukukunda ise İsvBK m. 894/1 uyarınca yönetim kurulu en az üç kişiden oluşur ve bunların çoğunluğu ortaklardan oluşmalıdır.

¹⁶ Anonim şirket yönetim kurulu üyeleri bakımından pay sahibi olmayan kişilerin göreve başlamaları için ortak sıfatını kazanmasını arayan mülga TTK m. 312/2 TTK m. 359 ile kaldırılmış bulunmaktadır. Ancak kooperatifler bakımından bu zorunluluk devam etmektedir. Topaloğlu, s. 651. Kooperatif yönetim kurulu üyesi seçilebilmek için ortak olma şartının kaldırılması veya en az bir yönetim kurulu üyesinin bu şartı taşımasının aranması gerektiği görüşünde bkz.: Özel/ Cinbaş, s. 268. Kooperatife ortak olma, yedek üyeliğe seçilme ve göreve başlamak için değil, üyeliğe seçilebilme şartıdır. Tekinalp (Poroy/ Çamoğlu), *Ortaklıklar Hukuku II*, N. 1948, s. 666.

üyelerin de seçilmesi gerektiği öngörülmüştür. Yönetim kurulu üyeleri en çok 4 yıl için seçilebilirler. Ana sözleşmede aksine hüküm yoksa tekrar seçilmeleri mümkündür. (Koop K m. 55,57). Yönetim kurulu üyeliğine tüzel kişiler de seçilebilir (Koop K m. 55/4). Yönetim kurulu üyeliğine seçilen tüzel kişiler, temsilcilerinin isimlerini kooperatife bildirecek (KoopK m. 55/3), yönetim kurulu üyeliklerini bu kişiler eliyle yürütürler¹⁷.

Yönetim kurulunun, yönetim yetkisini -kural olarak- kurul halinde toplanarak aldığı kararlar ile kullanır. Toplantılara katılma, görüşlerini açıklama ve oy kullanma, yönetim kurulu üyeleri için hem bir hak hem de bir görev niteliğindedir¹⁸. Bu anlamda yönetim kurulu faaliyetlerini esas olarak yönetim kurulu toplantıları ile gerçekleştirecek ve işlerin gerektirdiği sıklıkta toplanacaktır¹⁹.

Yönetim kurulu temsil yetkisini ise KoopK m. 98 atfı ile uygulama alanı bulan TTK m. 370 uyarınca ana sözleşmede aksine bir düzenleme mevcut değilse çift imza ile kullanır²⁰. Temsile yetkili şahıslar kooperatif namına onun

¹⁷ İsv.BK m. 894/2'de ise tüzel kişilerin yönetim kurulu üyesi olmasına imkan tanınmamış, kooperatifte tüzel kişi veya şirket yer alıyorsa bunların yerine temsilcilerinin üye olarak seçilebileceği düzenlenmiştir.

¹⁸ Mehmet Helvacı, *Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuku Sorumluluğu*, 2. Bası, Beta Kitapçılık, 2001, s. 71. Ayrıca bkz.: Ersin Çamoğlu, *Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu: Kamu Borçlarından Sorumluluk ile, Güncelleştirilmiş ve Genişletilmiş* 3. Bası, Vedat Kitapçılık, 2010, s. 65 vd.

¹⁹ Martin Wernli/ Marco A. Rizzi, *Basler Kommentar Art. 530-964 OR*, Heinrich Honsell, Nedit Peter Vogt, Rolf Watter (Hrsg), Helbing Lichtenhahn Verlag, 2016, Art. 894, N. 4; ayrıca bkz.: Filiz Berberoğlu Yenipınar, *Kooperatif Davaları*, 2. Baskı, Seçkin Yayınevi, 2021, s. 25.

²⁰ “Kooperatifin iki yetkili yöneticisi tarafından imza edilen bono, bu kooperatifi bağlar. Bononun, kooperatif kayıtlarında gözükmemesi, bu bononun geçersizliğine neden olmaz.” Yarg.13. HD., 13.02.1995, E.10542/K.1108 (Eriş, s. 951-952). “Kooperatif ana sözleşmesinde, kooperatifin nasıl temsil edileceği öngörülmüş ise bu kural kooperatifi ve yetkililerini bağlar.” Y. 11. HD., 17.04.1995, 1995/2286E., 1995/3456 K. (Eriş, s. 965-966). “Dava 26.02.2011 tanzim 30.09.2011 vade tarihli 27.000,00 TL bedelli senetten dolayı borçlu olmadığının tespiti istemine ilişkindir. Dava konusu bonoda davacı kooperatifin kaşesi üzerine kefil sıfatıyla kooperatif yetkilisi E. T. tarafından imza atıldığı anlaşılmaktadır. Dosyada bulunan 22.07.2009 tarihli genel kurul kararı gereğince, kooperatifi, kooperatif başkanı E. T.'in dışında diğer üyelerden herhangi birisinin müşterek imza ile temsil ve imzaya yetkili olduğu görülmüştür. Davacı tarafca bu husus yargılama aşamasında ileri sürülmemiş, temyiz aşamasında ileri sürülmüş ise de, bono metninden açıkça anlaşılan bu hususun re şen dikkate alınması gerektiğinden, mahkemece, davacı kooperatif ile diğer davacı E. T. arasında menfaat çatışması bulunduğu da gözetilerek, dava konusu bononun kooperatif yönünden bağlayıcı olmadığı gerekçesiyle davacı kooperatif yönünden davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm kurulması bozmayı gerektirmiştir”. Y. 23. HD., 15.12.2014,

amacının gerektirdiği bütün hukuki işlemleri yapabilir. (Koop K m. 59/1)²¹. Temsil yetkisi dış ilişkilerde ancak ana sözleşmede yapılacak bir düzenleme ile merkez veya şube işleri ile veyahut birlikte temsil ile sınırlandırılması mümkündür. Bunun dışındaki sınırlandırmalar iyiniyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülemez (KoopK m.59/2)²².

Anonim şirket yönetim kurulunun görev dağılımının düzenlendiği TTK m. 366 düzenlemesi kooperatif yönetim kurulu bakımından da uygulama alanı bulur. Bu anlamda yönetim kurulu üyeleri arasından bir başkan ve bulunmadığı zamanlarda ona vekâlet etmek üzere, en az bir başkan vekili seçer²³. Ana sözleşmede, başkanın ve başkan vekilinin veya bunlardan birinin, genel kurul tarafından seçilmesi öngörülebilir. Yönetim kurulunu toplantıya yönetim kurulu başkanı, onun yokluğunda başkan vekili çağırır

E.3206/K.8150 (Legalbank Elektronik Hukuk Bankası). İsviçre Borçlar Kanunu m. 718'de ise münferit temsil kuralı yer almaktadır. TTK m. 370/1 ise mülga 6762 Sayılı TTK m. 321/3'te yer alan şirketin çift imza ile temsili esasını kabul etmiştir. İsvBK m. 718'de ayrıca temsil yetkisinin esas sözleşmede veya iç yönetmelikte aksi kararlaştırılmadıkça münferiden tüm yönetim kurulu üyelerine ait olduğu belirtilmiş olduğundan iç yönetmelik ile temsil yetkisinin devrine imkân tanınmıştır. Böylece esas sözleşmede temsil yetkisinin devrine ilişkin bir düzenleme olmasa dahi iç yönetmelik ile temsil yetkisinin devri mümkündür. Necla Akdağ Güney, *Anonim Şirket Yönetim Kurulu*, 2.Bası, Vedat Kitapçılık, 2016, s. 106-107.

²¹ Koop K m. 98 uyarınca uygulama alanı bulan TTK m. 371/2 gereği temsile yetkili olanların, üçüncü kişilerle, işletme konusu dışında yaptığı işlemler de şirketi bağlar. Ancak üçüncü kişinin, işlemin işletme konusu dışında bulunduğunu bildiği veya durum gereğinden, bilebilecek durumda bulunduğu ispat edilirse şirket işleme bağlı olmaz. Şirket esas sözleşmesinin ilan edilmiş olması ise, bu hususun ispatı açısından, tek başına yeterli delil teşkil etmez (TTK m. 371, f. 2).

²² “Kooperatifi sevk ve idare ile onu temsil ve ilzama yetkili organ yönetim kuruludur. Bunun sonucu olarak yönetim kurulunun kooperatifi borçlandırıcı muamelelerde bulunması tabii ve geçerlidir. Davacı kooperatifin ana sözleşmesinin 46. maddesine göre; yönetim kurulunca seçilecek iki üyenin imzası ile kooperatifin temsil ve ilzam edileceği bu kararın noterlikçe onaylanmış bir suretinin imzalar ile birlikte tescil edilmek üzere Ticaret Sicil Memurluğuna verileceği öngörülmüş, hükmün son fıkrasında da aynı yolla değiştirilebileceği belirtilmiştir. Aksi halde, daha önce sicile tescil edilen hususlardaki değişiklik tescil edilmez ise, önceki kayda güvenerek işlem yapan hüsünüyeti üçüncü kişilere karşı bu değişiklik öne sürülerek bundan yararlanılamaz.” Y.19.HD.09.12.1993, 1992/9766 E., 1993/8443 K. (Legalbank Elektronik Hukuk Bankası).

²³ 7511 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun m. 13 ile TTK m. 366/1 c.1’de yer alan “Yönetim kurulu her yıl üyeleri arasından” ibaresi “Yönetim kurulu üyeleri arasından” ifadesi ile değiştirilerek, yönetim kurulu başkan ve başkan vekilinin yönetim kurulunun görev süresine uygun olarak seçilebilmesine olanak sağlanmıştır. Bkz.: 7511 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun m.13, RG T.29.05.2024, S. 32560.

ve toplantıyı yönetir²⁴. Yönetim kurulu üyeleri de başkana yazılı şekilde başvurarak yönetim kurulunun toplantıya çağrılmasını talep edebilir (TTK m. 392/7). 7511 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun m. 15 ile TTK m. 392/7 fıkrasına eklenen düzenleme istemin uygun görülmesi halinde çağrının yönetim kurulu başkanı tarafından yapılmasını öngörmekte, yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğu tarafından yapılan toplantı taleplerinde ise yönetim kurulu başkanına yönetim kurulunu toplantıya çağırma yükümlülüğü getirilmektedir. Kooperatifler bakımından da uygulama alanı bulacak bu düzenlemeye göre, yönetim kurulu başkanınca yönetim kurulunun toplantıya çağrılmadığı hallerde veya başkana veyahut başkan vekiline ulaşılamadığı durumlarda ise çağrının doğrudan istem sahiplerince yapılmasına olanak tanınmaktadır²⁵. Toplantıya çağrı herhangi bir şekle bağlı değildir, kanuni bir çağrı usulü öngörülmemiştir²⁶. TTK'da çağrının toplantıdan ne kadar süre önce yapılması gerektiğini belirten herhangi bir hüküm mevcut değildir. Doktrinde bu konuda önemli olan hususun, yönetim kurulu üyelerini, yapılacak toplantıdan haberdar etmek olduğu, bu sebeple çağrının bütün üyelerin toplantıya katılmalarına olanak sağlayacak bir süre öncesinde yapılmasının kâfi bulunduğu belirtilmektedir²⁷. Ancak sürenin tespitinde, yönetim kurulu üyelerinin, toplantıda ele alınacak ve karar verilecek konular hakkında yeterli derecede bilgi edinmelerini temin etmeleri için gerekli olan zamanın dikkate alınması ve buna göre çağrının yapılması gerekmektedir. Özellikle kooperatif bakımından önemli olabilecek bir gündemle toplanan yönetim kurullarında üyelere hazırlık için bir süre sağlanmış olması önemlidir²⁸. Daveti yapan veya yaptıran, toplantının

²⁴ TTK m. 392/7'den çağrı yetkisinin başkanda olduğu anlaşılmaktadır. Ünal Tekinalp, *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, Anonim ve Limited Ortaklıklar, Tek Kişi Ortaklığı, Ortaklar Topluluğu, Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirme*, 4. Bası, Vedat Kitapçılık, 2015, N.12-92.

²⁵ “İstemin uygun görülmesi hâlinde çağrı, yönetim kurulu başkanınca yapılır. Ancak yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunun yazılı istemi üzerine, yönetim kurulu başkanı yönetim kurulunu istemin kendisine ulaştığı tarihten itibaren en geç otuz gün içinde yapılacak şekilde toplantıya çağırarak zorundadır. Bu süre içinde yönetim kurulu toplantıya çağrılmadığı veya yönetim kurulu başkanı ya da başkan vekiline ulaşılamadığı hâllerde, çağrı doğrudan istem sahiplerince yapılabilir. Çağrı üzerine yapılacak toplantılarda toplantı ve karar nisapları hakkında 390 ıncı maddenin birinci fıkrası uygulanır. Esas sözleşmede yönetim kurulunun toplantıya çağrılmasına ilişkin farklı bir usul belirlenebilir.” Bkz: 7511 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun m.14, RG T.29.05.2024, S. 32560.

²⁶ Tekinalp, N. 12-92.

²⁷ Oğuz İmregün, *Anonim Ortaklıklar*, Yasa Yayınları, 4. Bası, 1989, s. 210.

²⁸ Anonim şirketlerde, yönetim kurulu veya yönetim tarafından verilen işletmeye dair bir karar

gündemini de belirler. Gündemde olmayan konularda karar alınabileceği gibi, gündeme sonradan madde de eklenebilir. KoopK m. 67/3 uyarınca yönetim kurulu toplantılarına denetim kurulu üyeleri de katılarak görüşmelere iştirak ederler ancak bu toplantılarda oy kullanamazlar.

İsviçre hukukunda kooperatif yönetim kurulunun çalışma şekline, anonim şirketler hukukuna ilişkin hükümlerin kıyasen uygulanması gerektiği kabul edilmektedir. Bu bağlamda yönetim kurulunda her üyenin bir oy hakkına sahip olduğu belirtilmektedir. Kooperatifler bakımından başkanın üstün oy hakkına ilişkin anonim şirket hükümlerinde düzenlenen İsvBK m. 713/1 c.2 ye paralel özel bir hüküm bulunmamaktadır. Bu sebeple yönetim kurulu başkanına üstün oy hakkı tanınmasının istenmesi halinde, ana sözleşmede bu yönde bir düzenlemeye gidilmesi gerektiği kabul edilmektedir. Ana sözleşmede başka bir düzenleme mevcut değilse, İsvBK m.713/1'in paralel şekilde uygulanması ve kararların kullanılan oyların çoğunluğuyla alınması gerektiği belirtilmekte, ayrıca belirli yönetsel kararlar için oybirliği şartının ana sözleşmede düzenlenmesinin mümkün olduğu görüşü benimsenmektedir²⁹. Kooperatifler Kanunu'nda da yönetim kurulu başkanına üstün oy hakkı tanıyan bir düzenleme bulunmamaktadır. KoopK m. 98 atfı ile uygulama alanı bulabilecek anonim şirket hükümlerinde de bu yönde bir düzenleme yer almamakta ve doktrinde yönetim kurulu başkanına katıldığı görüşü üstün kılan ayrıcalıklı oy hakkının esas sözleşme ile tanınmasının esas sözleşmenin, anonim şirketlere ilişkin hükümlerden ancak Kanun'da buna açıkça izin verilmesi halinde sapılabileceğine ilişkin emredici hükümler ilkesini düzenleyen TTK m. 340. madde nedeni ile mümkün olmadığı kabul edilmektedir³⁰. Aynı esas kooperatifler bakımından da geçerli kabul edilmelidir.

bulunması ve bu karardan bir zarar doğması durumunda karar verenlerin sorumluluğu bakımından herhangi bir yükümlülüğün ihlalinin meydana gelip gelmediği hususunda iş adamı kararı (*Business Judgment Rule*) uygulanır. Bu ilke kıyasen kooperatif yönetim kurulu ve yönetim tarafından verilen işletmeye ilişkin kararlar bakımından da uygulama alanı bulur. David F. Ehlebracht, *Verantwortlichkeitsklagen gegen Mitglieder der Verwaltung und der Geschäftsführung einer Genossenschaft*, DikeVerlag, 2020, s. 32-33.

²⁹ Wernli/Rizzi, Art. 894, N. 4.

³⁰ Çamoğlu(Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, N. 533;İsmail Kırca/FeYZan Hayal Şehirali Çelik, *Anonim Şirketler Hukuku C.I*, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2013, s. 503-504; Hasan Pulaşlı, *Şirketler Hukuku Şerhi C.II*, 4. Bası, Adalet Yayınevi, 2022 § 36, N. 124 vd.; 6762 Sayılı TTK'ya göre Kanun'da açıkça yasaklanmayan her konunun kural olarak esas sözleşme ile düzenlenmesi mümkün bulunmaktayken, TTK m. 340 uyarınca esas sözleşme anonim şirketlere ilişkin hükümlerden ancak Kanunda açıkça izin verilmiş olması halinde sapabileceğinden ve TTK'da yönetim kurulu başkanına üstün oy hakkı verilebileceğine ilişkin bir hükümün de bulunmaması nedeniyle esas sözleşmede bu yönde bir düzenleme

Yönetim kurulunun toplantı ve karar yeter sayısına ilişkin olarak KoopK'da özel bir düzenleme yer almamaktadır. Bu sebeple KoopK m. 98 atfı ile TTK m. 390/1'in dikkate alınması gerekir. TTK m. 390/1 uyarınca yönetim kurulu üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır, toplantıya katılanların çoğunluğu ile karar verir. Toplantı ve karar yetersayılarının ana sözleşmeye konulacak bir hükümle ağırlaştırılması mümkündür. Bütün kararlar için toplantı ve karar nisabının ağırlaştırılması mümkün olduğu gibi nisaplarda yapılacak böyle bir düzenlemenin belirli bazı kararlarla sınırlı tutulması da olanaklıdır³¹.

Yönetim kurulu üyeleri birbirlerini temsilen oy veremeyecekleri gibi, toplantılara vekil aracılığıyla da katılamazlar (TTK m. 390/2). TTK m. 390/3 uyarınca oylar eşit olduğu takdirde o konu gelecek toplantıya bırakılır. İkinci toplantıda da eşitlik olursa söz konusu öneri reddedilmiş sayılır³².

Yönetim kurulu üyeleri fiziki toplantı yapılması yolu ile karar alabileceği gibi, kararların toplantı yapılmaksızın, ortakların "yazılı oy" vermeleri ile "sirküler karar" şeklinde alınması olanaklıdır³³. Zira Kooperatifler Kanunu bakımından da TTK m. 98 atfı ile TTK m. 390/4'ün uygulanması mümkündür. Sirküler tipi karar alma (*schriftliche Abstimmung-Urabstimmung*) oylamanın yazışma yolu ile gerçekleştirilmesi anlamına gelmektedir. Sirküler tipi karar alınabilmesi için kooperatif ana sözleşmesinde bu yönde bir düzenleme yapılmasına gerek bulunmamaktadır. Ancak bu tür karar alınabilmesi için kanunda iki temel şartın gerçekleşmesi aranmıştır. Buna göre öncelikle karar önerisinin tüm üyelere gönderilmesi zorunludur. Bu koşul alınacak genel

yapılması halinde bu iptal edilebilir bir hüküm olur. Bkz.: Rauf Karasu, *Emredici Hükümler İlkesi*, 2.bs., Yetkin Yayınları, 2015, s. 55. Mülga 6762 Sayılı TTK döneminde ise esas sözleşme ile yönetim kurulu başkanına üstün oy hakkı tanınabileceği görüşü savunulmaktaydı. Yaşar Karayalçın, "Anonim Şirket Yönetim Kurullarında Başkanın Üstün Oyu", *Batider*, 1970/3, s. 526 vd.; Çamoğlu (Poroy/ Tekinalp), *Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku*, N.533; Ünal Tekinalp, "Yönetim Kurulu Başkanının Üstün Oya Sahip Olup Olamayacağı Sorunu, İkt Mal C.18(9), 1971, s. 301 vd. Karşı görüşte Hüseyin Ülgen, "Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul Başkanının Üstün Oyu", *Batider*, 6(4), 1972, S. 4, s. 667 vd.

³¹ Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), *Anonim Şirketler Hukuku*, s. 502.

³² Yönetim kurulu toplantıları esas itibarıyla kooperatif merkezinde yapılır ancak ana sözleşmede aksine bir hüküm olmadığı takdirde yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunun talebi ile toplantının başka yerde yapılması da mümkündür. Yusuf Üstün/Muhittin Aydın, *Kooperatifler Hukuku*, 2. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2017, s. 238.

³³ Burak Adıgüzel/Özge Demirdelen, "Kooperatiflerde Organlar ve Organ Kararlarının Hükümsüzlüğü", *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 14(2) 2019, s. 216-217; İsviçre hukukunda yönetim kurulu kararlarının sirküler tipi karar kalma yolu ile alınabileceği kabul edilmektedir. Wernli/Rizzi, Art. 894, N. 4.

kurul kararı bakımından bir geçerlilik koşulu niteliğindedir. Önerinin tek bir üyeye dahi gönderilmemiş olması kararın geçersizliği sonucunu doğurur. Sirküler tipi karar alma usulünde üyelerin karşılıklı tartışma ve konuyu müzakere etmeleri olanağının bulunmaması bir dezavantaj teşkil etmekte ve önerinin bir kısım üyelere gönderilmemesi yolu ile kötüye kullanımı mümkün görünmektedir. Kararın geçerliliğinin karar önerisinin tüm üyelere gönderilmesi şartına bağlanmış olması bu durumu engellemek adına isabetlidir. Bu şekilde bir karar alınabilmesi için aranan ikinci koşul ise herhangi bir üyenin sözlü görüşme isteminde bulunmamasıdır. Üyelerden herhangi birisi sözlü görüşme talebinde bulunursa sirküler tipi karar alma usulü işletilemez. Sirküler tipi ile alınabilecek kararların niteliği konusunda kanunda herhangi bir sınırlama getirilmemiştir. Bu sebeple her türlü kararın bu şekilde alınması mümkündür. Önerinin tüm ortaklara gönderilmesi gerekliliği karar nisabının da oybirliği olması sonucunu doğurmamaktadır. TTK m. 390/4 uyarınca en az üye tam sayısının çoğunluğunun yazılı onayı kararın alınması için yeterli addedilmektedir.

Yönetim kurulu, bütün görevlerini mutlak surette kurul olarak yerine getirmek zorunda değildir. Yönetim kurulu, TTK m. 366/2'ye göre, işlerin gidişini izlemek, kendisine sunulacak konulara ilişkin raporlar hazırlamak, kararlarının uygulanmasını sağlamak, yatırımları gözetim altında tutmak ve iç denetimi sağlamak amacıyla, şirketin ihtiyacına göre içlerinde yönetim kurulu üyelerinin bulunabileceği komite ve komisyonlar kurabilir. Bu hüküm uyarınca icra komiteleri, geçici komisyonlar, iç kontrol ve iç denetim sistemi çerçevesinde komitelerin kurulması mümkündür³⁴.

Ayrıca yönetim kurulunun geniş bir şekilde düzenlenmiş görev ve yetkilerinin devri de söz konusu olabilir. KoopK m. 58 uyarınca ana sözleşme, genel kurula veya yönetim kuruluna kooperatifin yönetimini ve temsilini kısmen veya tamamen kooperatif ortağı bulunmaları şart olmayan bir veya birkaç müdüre veya yönetim kurulu üyesine tevdi etmek yetkisi verebilir³⁵.

³⁴ Tekinalp, N.12-32. Bu hükmeye göre yönetim kuruluna işlerde yardımcı olacak, yönetim kurulunun bünyesinde oluşturulacak ve ona bağlı çalışacak komite ve komisyonların hangi konularda kurulacakları, üye sayısı gibi konularda yönetim kurulu serbesttir. Bu komite ve komisyonların ayrı karar alma yetkileri bulunmamaktadır. Bu komite ve komisyonlara TTK m. 367/1 ve TTK m. 370/2 c.1 anlamında temsil yetkisi devredilemez ve TTK m. 553/2 hükmü uygulama alanı bulmaz. Mehmet Helvacı, “Yönetim Kurulunun Anonim Şirketi İdare ve Temsili, Özellikle Devredilemez Görev ve Yetkileri”, *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9(117-118), 2014, s.121.

³⁵ İsviçre hukukunda İsvBK m. 898/2 uyarınca kooperatifin İsviçre’de ikamet eden bir kişi tara-

KoopK m. 56 ve 58 birlikte değerlendirildiğinde, yönetim kurulunun temsil yetkisini bir veya birden fazla murahhas üyeye veya müdür olarak üçüncü kişilere devredebileceği sonucuna varılmaktadır³⁶. Bununla birlikte en az bir yönetim kurulu üyesinin temsil yetkisini haiz olması gerekir (TTK m. 370/2)³⁷.

II. YÖNETİM ve TEMSİL YETKİSİNİN DEVRİ

A. İsviçre Hukukunda Yönetim ve Temsil Yetkisinin Devri

1. Genel Olarak

İsvBK m. 897’de ana sözleşmenin yönetim kurulunun görev ve yetkilerinin bir kısmını kendisi tarafından seçilen bir veya daha fazla kurula devrine imkân tanyabileceği düzenlenmiştir³⁸. İsvBK m. 898’de ise ana sözleşmenin genel kurula veya yönetim kuruluna şirket işlerinin yönetimini veya belirli kısmını ve temsil yetkisini kooperatife üye olmak zorunda olmayan bir veya daha fazla kişiye, yöneticiye veya müdüre devretme yetkisi verebileceği belirtilmiş ve böylece tüm temsil ve yönetimin üçüncü kişilere bırakılabileceği ifade edilmiştir³⁹. İsvBK m. 898/2’de kooperatifin İsviçre’de ikamet eden bir

findan temsil edilebilmesi gerekmektedir. Bu kişinin yönetim kurulunun bir üyesi, kooperatifin yöneticisi veya müdürü olması gerekir. Ayrıca bu kişinin İsvBK m. 837’de belirtilen sicile erişimi olmalıdır. İsviçre Borçlar Kanunu’nda 12.Aralık 2014 tarihli değişiklik ile 1 Haziran 2015 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere kooperatiflerde şeffaflığın sağlanması için 837 madde değiştirilmiş ve her bir kooperatifin sicili tutması gerekliliği öngörülmüştür. Hüküm uyarınca kooperatif, ortakların adı, soyadı ve ticaret unvanı ile adreslerini sicile kaydetmelidir. Sicil İsviçre’de her zaman erişilebilecek şekilde tutulmalıdır. Hükümün ikinci fıkrasında ise ortakların kooperatife girmelerine ilişkin belgelerin üyenin sicilden silinmesi tarihinden itibaren 10 yıl süreyle saklanması gerektiği düzenlenmiştir. Ayrıca bkz.: Kilgus/Fabrizio, Art. 847, N. 4 vd. Kooperatifler Kanunu’nda ise temsilcinin yerleşim yeri veya vatandaşlığına ilişkin bir sınırlama getirilmemiştir. Ancak KoopK m.56/1 uyarınca üyelerin Türk vatandaşı olma zorunluluğu dikkate alındığında, TTK m. 370/2 gereği bir en az bir temsilcinin kooperatif ortağı olacağı sonucu ortaya çıkacaktır.

³⁶ Kanunda murahhas üye ve müdür tabirlerinin karıştırıldığı ve KoopK m. 56 ile KoopK m. 58’in birlikte mütalaa edilmesi gerektiği yönünde bkz.: Tekinalp (Poroy/Çamoğlu), Ortaklıklar Hukuku II, N. 1951.

³⁷ Karş.: Gönen Eriş, *Açıklamalı-İçtihatlı Uygulamalı Kooperatifler Hukuku*, 3. Baskı, Seçkin Yayınevi, 2001, s. 945.

³⁸ Yetki ve görevlerin komitelere, yöneticilere ve müdürlere ana sözleşme çerçevesinde devredilmesine izin verilir ve böylece kooperatife organizasyonunun tasarımı büyük bir özgürlük tanınır. Wernli/Rizzi, Art. 894, N. 2.s

³⁹ Max Gutzwiller, *Art. 879-926 OR. Die Genossenschaft. Organisation der Genossenschaft. Auflösung der Genossenschaft. Verantwortlichkeit. Genossenschaftsverbände. Beteiligung von Körperschaften des öffentlichen Rechts*, Schulthess Verlag, 1974, Art. 897-899 N.12; Rolf Watter R, *Basler Kommentar Art. 530-964OR*, Heinrich Honsell, Nedim Peter Vogt, Rolf Watter (Hrsg), Helbing Lichtenhahn Verlag, 2016, Art. 898, N.1; Müller/ Fornito, Art.

kişi tarafından temsil edilebilmesi gerektiği, bu kişinin yönetim kurulunun bir üyesi, kooperatifin yöneticisi veya müdürü olabileceği düzenlenmiştir. Ayrıca bu kişinin İsvBK m. 837’de belirtilen sicile erişimi olması aranmıştır. İsvBK m. 833/1 b.6’da ise kooperatifin organizasyonu, temsili, ana sözleşme değişikliği ve genel kurul kararı alınmasına ilişkin mevzuat hükümlerine aykırı düzenlemelerin bağlayıcı olması için ana sözleşmede yer alması gerekliliği belirtilmiştir.

Doktrinde konunun iki ayrı hükümde düzenlenmiş olduğu dikkate alınarak, yönetim kurulunun görev ve yetki devrinin yönetim kurulunun kendi içinde oluşturacağı komitelere veya üyelere devri ile üçüncü kişilere devri arasında ayırım yapılmakta ve yönetim ile temsilin devri konusu bu ayırım altında incelenmektedir.

2. Yönetim Görev ve Yetkisinin İcra Kuruluna (Yönetici Komite) Devri

Tüm görev ve yetkilerin bütün bir yönetim kurulunca yerine getirilmesi, sadece küçük ve/veya görece faaliyetleri daha sınırlı olan kooperatiflerde düşünülebilir. Şirketin önemli ve büyük faaliyetleri varsa böyle bir organizasyon işlevsel değildir. İsvBK m. 897’e göre, ana sözleşme ile yönetim kurulunun görev ve yetkilerinin bir kısmının bir veya daha fazla icra kuruluna (yönetici komite/*Verwaltungsausschüssen*) devredilmesi mümkündür⁴⁰. Böyle bir delegasyon mutlaka ana sözleşmesel bir temel gerektirir. Birden fazla kurul varsa bunlar yatay olarak organize edilebilir, ancak hiyerarşik bir yapı da düşünülebilir⁴¹.

Genel kurula yönetim kurulunun yanı sıra yönetim görevini devretme yetkisi de verilebilir. Bu halde delegasyon yönetim kurulu veya genel kurul kararı ile gerçekleştirilir⁴². Bununla birlikte yönetim kurulu ana sözleşmede bir düzenleme olmasa dahi yönetim kurulu kararlarının hazırlanmasını ve uygulanmasını yönetim kurulu üyelerinden birine devredebilir⁴³. Yönetim kurulu, gerekli ana sözleşmesel dayanak olmaksızın hazırlık ve yürütmenin

898, N. 2.

⁴⁰ Herzog, s. 108.

⁴¹ Watter/Pellanda, Art. 897, N.5.

⁴² Müller /Fornito, Art. 898, N. 3; Komitenin fiili düzenlenmesi genel kurul veya yönetim kurulu kararına bırakılabilir. Watter/Pellanda, Art.897, N. 3.

⁴³ Watter/Pellanda, Art. 897, N. 6; Müller/Fornito, Art. 897, N. 5.

ötesine geçen görevleri devrettiği takdirde ise komite üyelerini doğru seçtiği, talimat verdiği ve denetlediği gerekçesiyle sorumluluktan kurtulamaz⁴⁴.

İcra kurulları, yönetim kurulunun seçilmiş üyelerinden oluşur. Dolayısıyla bu, yürütme içerisinde bir delegasyondur ve kurul üyeleri tanım gereği aynı zamanda yönetim kurulu üyesi olması gerekir. Kurul üyeleri yönetim tarafından seçilirler. Uygulamada denetim, ücret belirleme, strateji ve konumlandırma, uyum ve etik komiteleri özellikle yaygındır⁴⁵. İcra kurulları aracılığıyla, özel uzmanlık bilgisine ve uzmanlığa veya özel ilgi alanlarına sahip üyeler, bir komitede bir araya getirilebilir. Bu da alınacak kararların niteliğini artırır. Ayrıca kişi sayısının az olması nedeniyle kurulların oluşturulması, tüm yönetim üyelerinin katılımını gerektirmediğinden, işlerin daha hızlı ve çabuk tamamlanmasına hizmet eder. Böyle bir yapılanma danışma ve karar almayı birbirinden ayırarak, aynı zamanda çıkar çatışmalarını da ortadan kaldırırlar. Bu nedenle kurulların oluşumu, iş bölümü ve mesleki örgütlenmeye yönelik işlevleri bakımından kooperatif hukukunda da önemli bir yer tutar ve özellikle büyük kooperatiflerde vazgeçilmez niteliktedir⁴⁶.

Kanunda yönetim kurulunun görevlerini kurullara ne ölçüde devredebileceği konusunda açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu nedenle yetki devrinin kapsamı doktrinde tartışmalıdır. Doktrinde bir kısım yazarlar, hükümde “görevlerin bir kısmının” devredilmesinden söz edilmesine rağmen, yönetime ilişkin görevlerin devredilmesi konusunda herhangi bir sınırlama olmadığını, sadece yönetim kurulunun her bir üyesinin devredilen görev ve yetkilerin kapsamına bakılmaksızın, en azından gözetim ve buna bağlı olarak usulsüzlük durumunda müdahale etme yükümlülüğünün bulunduğunu savunmaktadır⁴⁷. Doktrinde savunulan diğer bir görüş ise, anonim şirketler hukuku düzenlemelerinin burada da geçerli olması gerektiğini belirtir ve İsvBK m. 716a/1’de belirtilen görevlerin devredilemez nitelikte olduğunu savunur⁴⁸. Doktrinde savunulan bir diğer görüş ise, yönetim kurulunun

⁴⁴ Herzog, s.109.

⁴⁵ Herzog, s. 109.

⁴⁶ Herzog, s. 110.

⁴⁷ Anonim şirketten farklı olarak, kanunun bazı görevlerin devrini öngörmüş olsa da devredilebilirlik bakımından maddi bir sınırlama getirmediği, ancak başta bir kurula üye olmayanlar olmak üzere yönetim kurulunun tüm üyelerinin en azından gözetim yükümlülüklerinin bulunduğu yönünde Watter/Pellanda, Art.897, N. 2; Müller/Fornito, Art. 897, N. 2.

⁴⁸ Meier-Hayoz/Forstmoser/Sethe, § ve19, N.132; Franco Taisch, *Genossenschaftsgruppen und deren Steuerung*, Dike Verlag, 2009, N 261; Walter Gerber, *Die Genossenschaft als Organi-*

İsvBK m. 891 uyarınca yönetim kurulunun genel kurul kararlarının iptalini talep etme, İsvBK m. 903 uyarınca kooperatifin borca batıklık ve sermaye kaybı durumunda bildirim yükümlülüğü, İsvBK m. 905 uyarınca atanan komite ve kişileri görevden alma ve ticaret sicili ile yapılan işlemleri devredilemez nitelikte görür⁴⁹. Toplantı tutanaklarının tutulması, gerekli iş defterlerinin tutulması, yıllık raporun yasal mevzuata uygun olarak hazırlanması, bunların incelenmesinin sağlanması, kooperatif üyelerinin giriş ve çıkışlarının ticaret siciline bildirilmesi konusunda öngörülen yükümlülükler, vergi yükümlülükleri ve özel görevlerin yerine getirilmesi amacıyla birleşme, tasfiye ve iflas hallerinde de en azından yönetim kurulunun genel gözetim/ nezaret yükümlülüğü bulunmalıdır⁵⁰.

İsvBK m. 897 açıkça tek bir kişiye yetki devri öngörmediğinden, tek bir murahhas üye atanmasının kabul edilebilirliği tartışmalıdır. Bununla birlikte, İsvBK m. 898’/1’in yönetimin üye olmayan tek bir kişiye devredilmesine ve dolayısıyla yetkinin üye olmayan bir kişi üzerinde yoğunlaşmasına izin verdiği dikkate alındığında, tek bir yönetim kurulu üyesine de yönetim yetkisinin devredilmesi caiz kabul edilmektedir⁵¹.

Yönetim yetkisinin devri halinde, yönetim üyelerinin sorumluluğu, *curae in eligendo*(seçme), *instruendo*(talimat verme) ve *custodiendo*(gözetim) ile sınırlıdır⁵². Delegasyon halinde yönetim kurulunun örgütlenmeye ilişkin bir düzenleme (iç yönerge/*Organisationsreglement*) yapması gerekliliği öngörülmemiştir. Ancak doktrinde devredilen yetkilerin açıkça tanımlanması ve örgütlenmeye ilişkin düzenleme yapılması sorumluluğun sınırlanmasında ispat açısından önerilir⁵³. Düzenlemenin belirli bir isim altında yapılması şart değildir, yönetim kurulu karar tutanağına kaydedilmesi de mümkündür. Görevlerin, kimin kime bağlı olduğunun, bilgi iletim ve kontrol sistemlerinin açıkça düzenlenmesi, yönetim kurulunun yetki devri ve kapsamı hakkında kanıt sunabilmesini sağlar. Bu bağlamda ispat bakımından örgütsel düzenlemelerin oluşturulması rasyonel görünmekte ve tavsiye edilmektedir. Ancak bu bir

sationsform von Mittel- und Grossunternehmen, Stämpfli Verlag, 2003, s. 46

⁴⁹ Hans Wolfer, *Die Genossenschaftsverwaltung nach schweizerischem Recht*, Diss.Basel 1947, s. 73.

⁵⁰ Wolfer, s. 73; ayrıca bkz.: Herzog, s. 112.

⁵¹ Herzog, s. 110-111.

⁵² Watter, Pellanda, Art.897, N. 4; Müller/Fornito, Art. 897, N. 4.

⁵³ Müller/Fornito, Art. 897, N. 4; Herzog, s. 113.

zorunluluk arz etmez⁵⁴.

3. Yönetim ve Temsil Yetkisinin Üçüncü Kişiye Devri

Kooperatifin temsil ve idaresi, kural olarak yönetim kurulu sorumluluğundadır. Ancak şirketin önemli işlevsel faaliyetleri yönetim kurulunun tek başına yerine getirmesinin mümkün olmayışı ve belirli koşullar altında uygun yöneticilerden yoksun olması söz konusu olabilir. Bu nedenle yönetim kurulu, İsvBK m. 898 uyarınca, yönetimi veya onun bireysel bölümlerini ve temsilini, kooperatife üye olması gerekmeyen bir veya daha fazla kişiye, yöneticiye veya müdüre devretmesine izin verilmektedir. İsvBK m. 898’de böylece üçüncü kişiye yetki devri düzenlenmiştir. Üçüncü kişi yönetim kuruluna veya kooperatife üye olması gerekmeyen, yani şirket dışından olan kişilerdir. Üçüncü kişilere yetki devri, İsvBK m. 897 anlamında icra kuruluna yetki devri ile birleştirilebilir⁵⁵. Bununla birlikte İsviçre doktrininde yönetimin kooperatif üyesi olması gerekmeyen üçüncü kişilere emanet edilebilmesinin kooperatif düşüncesi ile bağdaşmadığı da savunulmuştur⁵⁶.

Üçüncü kişiye yönetim ve temsil yetkisinin devri için ana sözleşmede bu konuda bir düzenleme olması gerekir. Bu düzenleme, genel kurula veya yönetim kurulunun kendisine üçüncü şahısları atama ve görevleri onlara devretme yetkisi verebilir. Ana sözleşmede bir dayanak varsa fiili yetki devrinden genel olarak yönetim kurulu sorumludur. Ancak, her bir yetki devri kararının yerine getirilmesi konusunda genel kurula görev verilmesi de mümkündür. Bu sayede fiili görevlendirme genel kurul kararıyla gerçekleştirilir⁵⁷.

İsvBK m. 898’de yetki devrinin kaç kişiye yapılabileceği hususunda sayısal tespit kooperatife bırakılmıştır. Çoğunlukla ek iş olarak yapılan yönetim kurulu üyeliğinin aksine, yönetimin devri, konusunda uzman kişilere yapılır. Bu, günlük işlerde kararların ve eylemlerin kalitesini artırır. Ancak yönetimin devredildiği kişiler ile yönetim kurulu arasında uzmanlık bilgisi ve deneyim açısından bir boşluk oluşması riski de bulunmaktadır. Bu durum yönetim kurulunun izleme ve denetleme görevlerini doğru şekilde yerine getirememesine de neden olabilir. Bu denge önem taşır. Zira yönetim görevleri kapsamlı bir şekilde murahhaslara devredildiğinde, yönetim kurulu

⁵⁴ Müller/Fornito, Art. 897, N.4.

⁵⁵ Herzog, s. 116; Müller/Fornito, Art. 898, N. 2.

⁵⁶ Gutzwiller, Art. 897 – 899, N. 60.

⁵⁷ Herzog, s. 116; Müller/Fornito, Art. 897, N. 3; Watter/Pellanda, Art. 897, N.3.

bir gözetim organı olarak işlev görür⁵⁸. Yetki devrinin kapsamını sınırlayan bir hüküm kanunda yer almamaktadır. Ancak yönetim kurulunun şirket işlerinin yönetiminin özünü teşkil eden görev ve yetkilerini, bu bağlamda üst yönetim kapsamında amaçların belirlenmesi ve bu amaçlara ulaşmada kullanılan araçların tespiti ile gözetim yükümlülüğünün devredilemeyeceği kabul edilmektedir⁵⁹. Ayrıca İsvBK m. 897'ye paralel şekilde, İsvBK m. 905 uyarınca görevlendirilen komitelerin ve kişilerin görevlerine son verme veya askıya alma yetkisinin, muhasebeyi organize etme, izleme ve mali durumu düzenli olarak gözden geçirme yükümlülüğünü içeren nihai mali sorumluluğun (İsvBK m. 903, İsvBK 725 vd.); sermaye kaybı ve borca batıklık durumunda alınması gereken önlemlerin alınmasının (İsvBK m.903; 725vd.) ve İsvBK m. 891 uyarınca genel kurul kararlarının iptalini talep etme görev ve yetkilerinin devredilemez nitelikte olduğu kabul edilir⁶⁰.

Temsil yetkisinin üçüncü kişiye devri halinde, anonim şirketlerde (İsvBK m. 718/3) olduğu gibi en azından bir yönetim kurulu üyesinin tek başına veya başka bir üye ile birlikte temsil yetkisini haiz olması gerekliliği kooperatifler için de uygulanması gereken bir düzenleme olarak kabul edilmektedir⁶¹.

İsvBK m. 898/2'de kooperatifin İsviçre'de ikamet eden bir kişi tarafından temsil edilmesi gerektiği, bu kişinin yönetim kurulu üyesi, yönetici veya müdür olması gerektiği düzenlenmiştir⁶². Düzenleme, İsviçre'de kişisel bağlantı noktası sağlayarak şirket ilişkilerinin şeffaflığına katkıda bulunmayı ve şirketle yasal olarak bağlayıcı bir iletişimin sağlanmasını amaçlamaktadır⁶³. Kooperatif içinde şeffaflık sağlamak amacıyla, 2012 yılında revize edilen GAFI tavsiyelerinin uygulanması kapsamında, İsviçre'de ikamet eden kişiyi temsil etmeye yetkili kişinin, İsvBK m. 837'de belirtilen sicile erişimi olması

⁵⁸ Herzog, s. 117.

⁵⁹ Herzog, s. 118; Tüm görev ve yetkileri devretse de yönetim kurulunun gözetim görevini üstlenmesi gerekir. Müller/Fornito, Art. 898, N. 5; Watter, Art. 898, N. 4.

⁶⁰ Herzog, s. 118.

⁶¹ Watter, Art. 899, N. 1; Karş.: Gutzwiller, Art. 899, N. 12; Art. 902, N.6.

⁶² Doktrinde bir kısım yazara göre bu üyenin birlikte imza hakkına sahip olması yeterlidir. Bu görüşe göre yönetim kurulu üyesinin bir üyesinin kooperatifi bağımsız olarak temsil edebilmesi gerekir. Diğer imza yetkililerinin bu şartı yerine getirmesi koşuluyla bu kişi veya kişilerin İsviçre'de ikamet etmesi gerekli değildir. Watter, Art. 898, N.1. Aksi görüş ise hükmün lafzını dikkate alarak münferit imza yetkisini haiz olması gerektiğini savunur. Ancak bu kişinin yönetim kurulu üyesi olması şart değildir. Herzog, s. 119.

⁶³ Müller /Fornito, Art. 898, N.8.

aranmıştır⁶⁴.

Üçüncü kişiye yetki devri halinde bir iç yönerge düzenlenmesi zorunluluğu kanunda öngörülmemiştir. Ancak doktrinde sorumluluğun seçme, talimat verme ve gözetim ile sınırlanmasında özellikle yöneticilerin sorumluluk sınırlarının ayrıntılı olarak belirlenmesi gerektiği belirtilmektedir. Bu bağlamda bilgi akış sistemi ve raporlamalar kayıt altına alınmalı ve iş ilişkilerine uygun bir iç kontrol sistemi sağlanmalıdır⁶⁵.

B. Türk Hukukunda Yönetim ve Temsil Yetkisinin Devri

1.Yönetim ve Temsil Yetkisinin Devrine İlişkin Esaslar

Kooperatif yönetim kurulu üyelerinin görev ve yetkilerinin devri KoopK m. 58’de düzenlenmiştir. Anılan hükme göre ana sözleşme, genel kurula veya yönetim kuruluna kooperatifin yönetimini ve temsilini kısmen veya tamamen kooperatif ortağı bulunmaları şart olmayan bir veya birkaç müdüre veya yönetim kurulu üyesine tevdi etmek yetkisi verebilir. KoopK 58 hükmü, anonim şirket hükümlerinden farklı olarak hem yönetim hem de temsil yetkisinin devrini düzenlemiştir. KoopK m. 56/5’te ise yönetim kurulu üyelerinden bir veya birkaçının temsil yetkisini haiz murahhas üye seçilebileceği, murahhas üyelerin seçilmelerinin ve değiştirilmelerinin Ticaret Siciline tescil edilmesi gerektiği hükme bağlanmıştır. Anonim şirket hükümlerinde, yönetim ve temsil yetkisinin devri ayrı hükümlerde ele alınmış ve yönetimin devrinin ele alınmıştır. Yönetimin devrinin ele alındığı TTK m. 367’de yönetim kurulunun esas sözleşmeye konulacak bir hükümle ve düzenleyeceği iç yönergeye göre, yönetimi, kısmen veya tamamen bir veya birden fazla yönetim kurulu üyesine veya üçüncü kişiye devretmeye yetkili kılınabileceği belirtilmiştir. Temsil yetkisinin düzenlendiği TTK m. 370/1’de ise esas sözleşmede aksi öngörülmemiş ise veya yönetim kurulu tek kişiden oluşmuyor ise temsil yetkisinin çift imza ile kullanılmak üzere yönetim kurulunda olduğu belirtilmiş, hükmün ikinci fıkrasında ise yönetim kurulunun, temsil yetkisini bir veya daha fazla murahhas üyeye veya müdür olarak üçüncü kişiye devredebileceği, en az bir yönetim kurulu üyesinin temsil yetkisini haiz olması şart olduğu düzenlenmiştir.

KoopK m. 58’de kooperatifin temsiline ilişkin genel bir kural getirilmemiştir. Bu halde kooperatiflerde temsil yetkisi Koop K m. 98 atfı

⁶⁴ Müller /Fornito, Art. 898, N.9.

⁶⁵ Herzog, s. 119.

ile uygulama alanı bulacak TTK m. 370 uyarınca ana sözleşmede aksine bir düzenleme mevcut değilse çift imza ile kullanılmak üzere yönetim kuruluna aittir⁶⁶. Ancak yönetim kurulu üyelerinden bir veya birkaçı kooperatifi temsil yetkisini haiz murahhas üye seçilebilir. (KoopK m.56/5). Murahhas üyelerin seçilmesi ve değiştirilmesi Ticaret Siciline tescil ettirilir (Koop K m. 56). Bu halde yönetim hakkı gibi temsil yetkisi de bölünebilir.

Yönetim ve temsil yetkisinin devri bakımından Koop K m. 58 anonim şirketlerden farklı olarak hem yönetim kurulunun hem de genel kurulun bu konuda yetki sahibi olmasına imkân tanımıştır. Yönetim görev ve yetkisinin ne oranda devredilebileceği konusunda KoopK'da açık bir düzenleme mevcut değildir. KoopK m. 42'de genel kurulun devredemeyeceği yetkiler sayılmış iken, yönetim kurulu bakımından bu yönde bir düzenleme getirilmemiştir. Ancak anonim şirketlerde yönetim kurulunun devredemeyeceği görev ve yetkilerinin düzenlendiği TTK m. 375 dikkate alınarak⁶⁷, kooperatifin üst düzeyde yönetimi ve bunlarla ilgili talimatların verilmesi ve yönetimle görevli kişilerin özellikle kanunlara, ana sözleşmeye, iç yönergelere ve yönetim kurulunun yazılı talimatlarına uygun hareket edip etmediklerinin üst gözetimi görev ve yetkilerinin devredilemez nitelikte olduğu kabul edilebilir. TTK m. 62/1'de yönetim kurulunun, kooperatif işlerinin yönetim için gereken titizliği göstereceği ve kooperatifin başarısı ve gelişmesi yolunda bütün gayretini sarf edeceği düzenlenmiş, şirketin yönetimi, kooperatifin başarısı ve gelişmesi yolundaki görevlerin yerine getirilmesinin yönetim kurulunun sorumluluğunda olduğu belirtilmiştir⁶⁸. Yönetim faaliyeti planlama, organizasyon, koordinasyon, şirket politikasını belirleme, kontrol, temsil görevlerinden oluşan üst düzey karar verme ve üst düzey gözetimden

⁶⁶ Kooperatif Örnek Ana Sözleşmeler m. 49/1'de "*Kooperatif adına düzenlenecek evrakın muteber olması veya kooperatifin ilzamu için, kooperatif unvanı altında temsile yetkili olanlardan ikisinin imzası gereklidir.*" düzenlemesi mevcuttur. <<https://ticaret.gov.tr//kooperatifcilik/mevzuat/anasozlesmeler/il-mudurluklerince-kurulusu-yapilan-kooperatif-anasozlesmeleri>> Erişim Tarihi 14 Ocak 2024.

⁶⁷ İsviçre hukukunda Kanun ve ana sözleşmede yönetim kurulunun görev ve yetkisi kapsamında olup olmadığı hususunda açıklık olmayan konular bakımından somut duruma göre bir tespit yapılması gerektiği, zira İsvBK m. 716/1'e (TTK m. 374) paralel şekilde yönetim kurulu lehine bir yetki varsayımı düzenlenmemiş olduğundan kanunun sessiz kalması halinde, bir önlemin yönetim kurulunun veya genel kurulun yetki alanına girip girmediği hususunda her bir olay için ayrı ayrı karar verilmesi gerektiği ifade edilmektedir. Wernli/Rizzi, Art. 894, N.3

⁶⁸ İsvBK 902/1 bakımından aynı yönde Herzog, s. 99.

müteşekkildir⁶⁹. Üst yönetim⁷⁰ ve üst gözetim yönetim işlevinin ayrılmaz bir parçası olup, üst gözetim görevi kapsamında gözetim organizasyonuna, bunun etkinliğine, bilgi akışı teminine, temin edilen bilgileri muhakeme etme ve gerektiğinde bilgilerin güvenilirliğini kontrol, analiz, iktisadi ve normatif denetime yönelik geniş görevleri içerir⁷¹. TTK m. 375 1a ve e'de şirketin üst düzeyde yönetimi ve gözetimi yönetim kurulunun devredilemez görev ve yetkileri olarak düzenlenmiştir. Aynı esas kooperatif yönetim kurulu bakımından da geçerlidir (KoopK m.98).

Ayrıca muhasebe, finans denetimi ve şirketin yönetiminin gerektirdiği ölçüde finansal planlama için gerekli düzenin kurulması yönetim kurulunun devredemeyeceği görev ve yetkiler arasındadır. Yönetim kurulu kooperatiflerde finansman ile ilgili en üst düzeyde sorumlu organ olarak, şirketin muhasebe düzeni, finans denetimi ve finansal planlamasını oluşturmak ve sistemin işlemlerini sağlamakla görevlidir⁷². TTK m. 375/1 c uyarınca muhasebe, finans denetimi ve şirketin gerektirdiği ölçüde finansal planlama için gerekli düzenin kurulması yönetim kurulunun devredilemez görev ve yetkileri içinde yer almaktadır⁷³.

Pay, yönetim kurulu karar ve genel kurul toplantı ve müzakere defterlerinin tutulması, yıllık faaliyet raporunun ve kurumsal yönetim açıklamasının düzenlenmesi ve genel kurula sunulması, genel kurul toplantılarının hazırlanması ve genel kurul kararlarının yürütülmesi de

⁶⁹ Thomas E. Abeltshauer, *Leitungshaftung im Kapitalgesellschaftsrecht: Zu den Sorgfalts und Loyalitätspflichten von Unternehmensleitern im deutschen und im US-amerikanischen Kapitalgesellschaftsrecht*, Duncker und Humboldt Verlag, 1998, s. 29.

⁷⁰ TTK m. 375 gerekçesinde “Üst düzeyde yönetim” genel işletme politikası başta olmak üzere, yatırım, finansman, temettü gibi politikaların hedeflerinin karara bağlanması, bunlara ulaşılması için seçilen araçların gösterilmesi, hedeflere ulaşıp ulaşılmadığının veya ulaşıp ulaşılmayacağını belirlenmesi, bütçe uygulamasının kontrolü ve stratejilerin tespiti olarak tanımlanmıştır.

⁷¹ Beşir Fatih Doğan, “Yönetim Kurulunun Devredilmez Yetkileri ve Yönetim Yetkisinin Devri”, *MÜHFD*, Y. 2012, 18 (2) (s. 609-640), s. 620.

⁷² Akdağ Güney, s. 148.

⁷³ Muhasebe kayıtlarının bizzat yönetim kurulu tarafından tutulması gerekmemektedir. Bu bend kapsamında yönetim kurulunun devredilemez yetkisi muhasebe düzenin kurulmasıdır. Muhasebenin tutulması özel uzmanlık isteyen bir iş olup, bu iş devredilebilir. Gerekçe TTK m. 375; Doğan, s. 188. Yönetim, şirketin mali durumunu etkileyebilecek tüm unsurları ise izlemelidir. Yönetim kooperatifin mali durumunu düzenli olarak gözden geçirmekle yükümlüdür. Koop K m. 63 (İsvBK m. 903 atfı ile uygulanan İsvBK 725) kapsamındaki görevlerini yerine getirebilmesinin tek yolu budur. Ayrıca bkz.: Herzog, s. 101-102.

yönetim kurulunun devredemeyeceği görevler içindedir⁷⁴. TTK m. 375/1 f çerçevesinde kooperatifin defterlerinin tutulması ve yıllık faaliyet raporunun düzenlenerek genel kurula sunulması devredilemez görev ve yetkiler içindedir. Burada devredilemez olarak belirlenen yetkisi şirket defterlerinin usulüne uygun bir şekilde tutulmasını sağlamak olup, defter tutanları gözetleme görevidir⁷⁵. Yıllık faaliyet raporu yetkisi ise bizzat yönetim kurulu tarafından kullanılmalıdır. Ancak raporu kaleme alma görevi Murahhaslara, yöneticilere veya yardımcı personele bırakılabilir⁷⁶. Ayrıca genel kurulun toplantıya çağırılması, toplantıdan sonra kararların yerine getirilmesi veya uygulanmasının sağlanması da yönetim kurulunun görevleri arasında yer almakta⁷⁷, TTK m. 375/1 f kapsamında genel kurul toplantılarının hazırlanması ve yürütülmesi görevleri yönetim kurulunun devredilemez görev ve yetkileri içerisinde bulunmaktadır⁷⁸. Ayrıca kooperatifin borca batıklık durumunda

⁷⁴ Genel kurul toplantıları TTK m. 409/3 uyarınca aksine esas sözleşmede düzenleme olmaması kaydıyla şirket merkezinin bulunduğu yerde yapılır. Ana sözleşme ile yönetim kuruluna genel kurul toplantısı yerini belirleme imkanı ancak yönetim kuruluna bölgesel olarak sınırlı bir seçim yetkisi tanınması veya belirlenen yerler arasında seçim yapma olanağının tanınması şeklinde geçerlidir. Emre Kalender, Anonim Şirketlerde Genel Kurul Toplantı Yerinin Esas Sözleşmede Gösterilmesi, *Batider* 35(2) 2019, s. 225.

⁷⁵ Her ne kadar defterlerin tutulması devredilemez bir görev ve yetki olarak belirtilmiş olsa da defterlerin bizzat yönetim kurulu tarafından tutulması gerekmez. Bu işlemlerin yönetim kurulu tarafından görevlendirilen personel tarafından yapılması mümkündür. Doğan, s. 203.

⁷⁶ Doğan, s. 204.

⁷⁷ Gerekli çağrı prosedürünün yerine getirilmesi ve Koop K m. 24 gereği ortakların bilgi edinmelerini temin amaçlı olarak yıllık faaliyet raporu, bilanço, gelir-gider farkı hesapları ve denetçilerin tanzim edecekleri raporları, genel kurulun yıllık toplantısından en az 15 gün öncesinden itibaren bir yıl süre ile kooperatif merkezinde, varsa şubelerinde ve elektronik ortamda Kooperatif Bilgi Sistemi'nde (KOOPBİS) ortakların tetkikine amade tutmakla yükümlüdürler. Yönetim kurulu genel kurulun toplantıya çağırılması, gündemin hazırlanması, ilanı ve genel kurul toplantısının yapılması için ortakların sıfatlarının tespiti ile ilgili görevleri yerine getirir (TTK m. 43,45,46). Kooperatif Bilgi Sistemine ilişkin bkz.: Şafak Narbay/ŞeNgül Al Kılıç, "7339 Sayılı Kanun'un Kooperatifler Kanunu ve Diğer Kanunlarda Yaptığı Değişiklikler Üzerine Düşünceler", *Regesta* 7(1) 2022, s. 16 vd. Yönetim kurulunun genel kurul toplantısına ilişkin görevleri, yıllık raporun hazırlanmasına özen gösterilmesini de içermektedir. Bu bağlamda denetçi raporunun oylanabilmesi için raporun muhasebe mevzuatına uygunluğu sağlamalıdır. Ayrıca, müzakere edilecek konuların yani gündemin, müzakereye imkân sağlayacak şekilde tam olarak hazırlanması gerekir. Genel kurulu kanun ve ana sözleşmeye uygun surette toplantıya çağırarak ve gündemi ve ana sözleşme değişikliği söz konusu ise önerilen değişiklikleri duyurmak yönetim kurulunun görevleri arasındadır. İsviçre hukukunda genel kurulu İsvBK m. 881/1 uyarınca toplantıya çağırarak ve İsvBK m. 883/1 uyarınca gündemi ve eğer ana sözleşme değişikliği söz konusu ise önerilen değişiklikleri duyurmakla yükümlü olduğu yönünde Herzog, s. 102-103.

⁷⁸ Burada devredilemez olarak ifade edilen görev ve yetki yönetim kurulunun genel kurul kararlarının bizzat icrası etmesi değil, bunların icrasının sağlanmasından sorumlu olmasıdır.

mahkemeye bildirimde bulunulması görev ve yetkilerini yönetim kurulunun devredemeyeceği söylenebilir⁷⁹.

KoopK m. 58'de ana sözleşmenin yönetim kurulunun yanı sıra genel kurula da yönetim ve temsil yetkisini tevdi imkânı tanınmıştır. Bu sebeple anonim şirketlerde yönetim kuruluna münhasır ve devredilemez nitelikte görülen yönetim teşkilatının belirlenmesi, şube müdürleri hariç olmak üzere müdürlerin ve aynı işleve sahip kişiler ile imza yetkisini haiz bulunanların atanmaları ve görevden alınmaları görev ve yetkisi⁸⁰ kooperatif yönetim kurulu bakımından söylenemez. Ancak bu konuda ana sözleşmede yönetim kurulu yetkili kılınmış ise bu görev ve yetkilerin nihai sorumluluğunu TTK m. 375 anlamında yönetim kurulu taşınmalı ve devre imkân tanınmamalıdır. Ayrıca KoopK m. 63'te kooperatifin aczi halinde yapılacak işler ve KoopK m. 53 uyarınca genel kurul kararlarının iptalini talep etme görev ve yetkisi yönetim

Genel kurul kararlarının yerine getirilmesi konusunda gerekli talimat verilmesi ve gözetmedir. Akdağ Güney, s. 152; Doğan, s. 209.

⁷⁹ KoopK m. 63 gereği kooperatifin aczi halinde bulunduğunu kabul ettirecek ciddi sebepler mevcut ise, yönetim kurulu piyasada cari fiyatlar esas olmak üzere, derhal bir ara bilançosu tanzim etmelidir. Son yılın bilançosu veya daha sonra yapılan bir tasfiye bilançosu veyahut ara bilançosu kooperatif mevcudunun, borçlarını artık karşılayamayacağını ortaya koyuyor ise yönetim kurulu, Ticaret Bakanlığına ve yapı kooperatiflerinde İmar ve İskân Bakanlığına (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı) durumu bildirir. Genel kurulu derhal olağanüstü toplantıya çağırır. Pay senetleri çıkarılmış olan bir kooperatifte son yılın bilançosunda kooperatif varlığının yarısı karşılıksız kalırsa yönetim kurulu derhal genel kurulu toplantıya çağırarak durumu ortaklara sunar. Aynı zamanda ilgili mahkemeye, Ticaret Bakanlığına ve yapı kooperatiflerinde İmar ve İskân Bakanlığına (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı) bilgi verir. Ancak, ortakları ek ödemelerle yükümlü olan kooperatiflerde, bilançoda tespit edilen açık, üç ay içinde ortakların ek ödemeleriyle kapanmadığı takdirde Ticaret Bakanlığı ve yapı kooperatiflerinde İmar ve İskân Bakanlığı (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı) da haberdar edilir. Mali durumun düzeltilmesinin mümkün görülmesi hâlinde yönetim kurulu veya alacaklılardan biri konkordato da talep edebilir. İsviçre hukukunda da İsvBK m. 903 atfı ile uygulama alanı bulan İsvBK m. 725 vd. uyarınca kooperatifin aczi halinde, ödeme kabiliyetini sağlayacak önlemleri alması gerektiği, yeniden yapılandırma tedbirleri almak veya genel kurula başvurmak ve gerekiyorsa borçların ertelenmesi için başvuruda bulunmakla yükümlü olduğu görülmektedir. Yönetim kurulu, borca batıklık konusunda haklı bir endişe bulunduğunu tespit etmesi durumunda derhal satış değerleri ve işletmenin sürekliliği değerlerine ilişkin ara mali tablolar hazırlamalı, her iki ara mali tabloya dayanarak borca batıklık durumunun ortaya çıkması durumunda mahkemeye bilgi vermelidir. Herzog, s. 101-102.

⁸⁰ 7511 Sayılı Sayılı Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun m. 14 ile

TTK 375/1 d hükmüne “*Şube müdürleri hariç olmak üzere*” ifadesi getirilmiş olup, anonim şirketlerde, şirketin üst düzey yöneticileri dışında kalan kişilerin atanma ve görevden alınmalarına dair yetkinin yönetim kurulunca devredilmesine olanak sağlanmıştır. Bkz.: 7511 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun m.14, RG T.29.05.2024, S. 32560.

kurulunun devredemeyeceği görev ile yetkiler arasındadır. Keza KoopK m. 64'te yönetim kurulunun işlerin görülmesi ile görevlendirdiği kimseleri ve atadığı müdürleri ve diğer temsilci ve vekilleri her zaman azledebileceği düzenlenmiş olup, yönetim kurulunun hükümde belirtilen yetki ve görevini de devretmesi söz konusu değildir.

Temsil yetkisinin tamamen üçüncü kişiye devri ise her ne kadar KoopK m. 58/1'de bu yoruma açık bir ifade yer almış olsa da böyle bir kabul yönetim kurulu üyelerini ortak olma şartına bağlayan KoopK m. 55/2 ile çelişecektir. Burada anonim şirketlerde temsile ilişkin TTK m. 370/2'nin KoopK m. 98 atfı ile uygulanması ve temsil yetkisinin devri halinde yönetim kurulu üyesinden birinin temsil yetkisini haiz olması gerekliliği kabul edilmektedir. TTK m. 370/2'de kanun koyucu yönetim kurulunun yasanın kendisine verdiği temsil yetkisini tamamıyla üçüncü kişiye bırakmasına izin vermemiş yönetim kurulu üyelerinden en az birisinin temsil yetkisini muhafaza etmesini istemiştir⁸¹. Aynı gereklilik kooperatifler bakımından da söz konusudur. Hüküm temsil yetkisinin üçüncü kişilere devri halinde uygulanacak olup, bu durumda ana sözleşmede münferit imza kuralı geçerli ise temsil yetkisi muhafaza edilen yönetim kurulu üyesi kooperatifi tek başına temsile yetkili olacaktır. Ancak ana sözleşmede münferit imza kuralı benimsenmemiş ise TTK m. 370/1'de yer alan temsil yetkisinin çift imza ile kullanılması kuralı nedeniyle temsilci olarak atanacak üçüncü kişi ile birlikte şirketi temsil yetkisini haiz olacaktır⁸².

2. Yönetim ve Temsil Yetkisinin Devrine İlişkin Şartlar

Anonim şirketlerde yönetim yetkisinin devri için esas sözleşmede devre imkân tanıyan bir düzenleme bulunması, bir iç yönerge hazırlanmış olması, yönetimin devrine ilişkin yönetim kurulu kararı alınması şartları aranmaktadır. KoopK m. 58'de de ana sözleşmede yönetim kurulunun görev ve yetkilerinin devri için ana sözleşmede bir hüküm bulunması aranmıştır. Devir bakımından ise anonim şirket hükümlerinden farklı olarak, genel kurul veya yönetim kurulunun karar almasına imkân tanınmıştır. Bununla birlikte yönetimin

⁸¹ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), *Ortaklıklar Hukuku I*, N.540; Kırca (Şehirli Çelik/Manavgat), s. 628; Yavuz Selim Günay, *Anonim Şirketlerin Temsili*, 2. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2020, s. 85.

⁸² Özge Kuru, *Anonim Şirketlerde Temsil ve Temsil Yetkisinin Devri*, On İki Levha Yayıncılık, 2022, s. 398; Doktrinde temsil yetkisini muhafaza eden yönetim kurulu üyesinin bu yetkisinin sınırlandırılmasının mümkün olup olmadığı konusunda farklı görüşler bulunmaktadır. Tartışmalar için bkz.: Zehra Seyis, TTK m. 370/2'de Öngörülen "En Az Bir Yönetim Kurulu Üyesinin Temsil Yetkisini Haiz Olması Şartı" Üzerine Bir Değerlendirme", *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 27(1), 2023, s.129 vd.

devrinde KoopK m. 58’de bir iç yönerge düzenlenmesi gerekliliğinden bahsedilmemektedir. Ancak TTK m. 367’nin kıyasen uygulanması ve iç yönerge düzenlenerek yönetim yetkisinin devrine imkan tanınması özellikle TTK m. 553/2 uyarınca sorumluluğun sınırlanması bakımından önem taşımaktadır⁸³.

Temsil yetkisinin devri bakımından gerekli şartlar değerlendirildiğinde ise, konunun öncelikle anonim şirketler bakımından tartışmalı olduğu söylenmelidir. Özellikle esas sözleşmede bir düzenleme bulunması gerekip gerekmediği ve iç yönergede temsil yetkisinin devrine izin veren bir esas sözleşme hükmünün gerekliliği hususu tartışmalıdır. Doktrinde ileri sürülen bir görüşe göre, temsil yetkisinin devri için buna izin veren bir esas sözleşme düzenlemesine ihtiyaç bulunmaz. Esas sözleşmede hüküm bulunması şartının aranması TTK m. 375/1 d bendi gereği yönetim kurulunun devredilemez yetkinin genel kurula bırakılması sonucunu doğurur⁸⁴. Ağırlıklı olarak savunulan diğer bir görüş ise temsil yetkisinin esas sözleşmede hüküm bulunması halinde murahhas üye ve müdürlere bırakılabileceğini kabul eder⁸⁵. Kooperatifler bakımından ise KoopK m. 58’de hem yönetim hem de temsil yetkisinin devrinde ana sözleşmede hüküm bulunması şartı aranmıştır. Bu sebeple ana sözleşmede düzenlemesi olmaması halinde temsil yetkisinin devri mümkün değildir⁸⁶.

⁸³ Kooperatif Örnek Ana Sözleşmelerde de m. 49/4’te “Yönetim kurulu, kooperatifin yönetimini kısmen veya tamamen bir veya birkaç yönetim kurulu üyesine veya üçüncü kişiye düzenleyeceği bir iç yönergeyle devredebilir. Bu iç yönerge kooperatifin yönetimini düzenler; bunun için gerekli olan görevleri tanımlar, yerlerini gösterir, özellikle kimin kime bağlı ve bilgi sunmakla yükümlü olduğunu belirler.” şeklindeki düzenleme ile anonim şirkete ilişkin TTK m. 367 düzenlemesinin kooperatifler bakımından da uygulanmaktadır. <https://ticaret.gov.tr//kooperatifcilik/mevzuat/anasozlesmeler/il-mudurluklerince-kurulusu-yapilan-kooperatif-anasozlesmeleri>. Erişim Tarihi 14.01.2024).

⁸⁴ Kırca (Şehirli Çelik/Manavgat), s. 627; ayrıca bkz.: Pulaşlı, C.II, §36, N. 199a vd.; Seyis, s. 124-125.

⁸⁵ Çamoğlu (Poroy/Tekinalp), Ortaklıklar Hukuku I, N. 540; Güzin Üçışık/Aydın Çelik, *Anonim Ortaklıklar Hukuku C.I*, Adalet Yayınevi, 2013, s. 464; Akdağ Güney, s. 107-108; Tekinalp, N. 12-75; ayrıca bkz.: Abuzer Kendigelen, *Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler, Yenilikler ve Tespitler*, 3.bs., On İki Levha, 2016, s. 261-262; hükmün lafzına göre esas sözleşmede hüküm bulunmak kaydıyla temsil yetkisinin devredilebileceğine ilişkin bir açıklık bulunmadığı, yaratılan farklılığın kanun koyucunun bilinçli bir tercihi olmadığı, bunun bir eksiklik olduğu yönünde Helvacı, *İdare ve Temsil*, s. 123.

⁸⁶ Kooperatif Örnek Ana Sözleşmelerinde de m. 53’te “(a)Yönetim kurulu kararı ile üyelerden bir veya birkaçı kooperatifi temsil yetkisini haiz murahhas üye seçilebilir. Bu konuda 49 uncu madde hükümleri saklıdır. (2) Murahhas üyelerin seçilmesi ve değiştirilmesi ticaret siciline tescil ettirilir” düzenlemesi temsil yetkisini haiz üye/üyelerin belirlenmesine imkan tanın-

Temsil yetkisinin devrinin iç yönergede düzenlenmesi gerekip gerekmediği hususunda doktrinde anonim şirketler bakımından farklı görüşler ileri sürülmüştür. Öğretide savunulan bir görüşe göre, yönetimin devrinde olduğu üzere temsil yetkisinin devrinde de iç yönerge hazırlanması gerekir⁸⁷, diğer bir görüş ise dış ilişkiye yönelik bir yetki olan temsil yetkisinin devri bakımından tescil ve ilan öngörülmeleyen bir iç yönergeye ihtiyaç olmadığı⁸⁸, temsil yetkisinin kısmen devrinin mümkün olmadığı ve kapsam ve sınırlarının TTK m. 371’de düzenlenmiş olduğu⁸⁹ dikkate alındığında iç yönerge ile bir düzenlemeye gerek bulunmamaktadır⁹⁰. Kanaatimizce yönetimin devri ile temsil yetkisinin devrinin ayrı hükümlerde ele alınmış olması, şirketin iç işleyişine yönelik bir düzenleme olan iç yönergenin kural olarak tescil ve ilan edilmediği dikkate alınmalıdır. Üçüncü kişilerin bu düzenlemeden kural olarak bilgi sahibi olmadığı, temsil yetkisinin kapsamının TTK m. 371’de belirlendiği ve ticaret siciline tescil ve ilan ile üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilecek sınırlamaların açıkça düzenlendiği göz önüne alındığında, temsil yetkisinin devrinin iç yönerge ile düzenlenmesine ihtiyaç bulunmadığı söylenebilir. Bununla birlikte TTK m. 367/1 c.3’te “*Yönetim kurulu, istem üzerine pay sahiplerini ve korunmaya değer menfaatlerini ikna edici bir biçimde ortaya koyan alacaklıları, bu iç yönerge hakkında, yazılı olarak bilgilendirir.*” hükmünü içermekte ve bazı durumlarda iç yönerge üçüncü kişiler nezdinde aleniyet kazanmaktadır. Bu gereklilik genel olarak sorumluluk davaları bakımından gündeme geleceği için, kanuni bir zorunluluk olmamasına rağmen iç yönergede temsil yetkisinin devrinin belirlenmesi özellikle TTK m. 553/2’nin uygulanmasını kolaylaştırıcı etkiyi haiz olabilir⁹¹. Ayrıca TTK

mıştır. <<https://ticaret.gov.tr/kooperatifcilik/mevzuat/anasozlesmeler/il-mudurluklerince-kurulusu-yapilan-kooperatif-anasozlesmeleri>> Erişim Tarihi 14 Ocak 2024.

⁸⁷ Tekinalp, N. 12-75; Esra Cenkci, *Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Temsil Yetkisinin Devri*. Yetkin Yayınları 2018, s. 58 vd.; Himmet Koç, *Anonim Şirketlerde İç Yönerge ile Yönetim ve Temsil Yetkisinin Devri*, Adalet Yayınevi, 2018, s. 149; Kendigelen, s. 261-262; İsvBK’da temsil yetkisinin, esas sözleşmede ya da teşkilat yönetmeliğinde aksi öngörülmedikçe üyelerden her birince kullanılabilceği yönünde bir düzenleme olduğu (İsvBK m. 718/1 c.2), bu halde temsil yetkisine dair de iç yönergede düzenleme yapıp yapılamayacağını tartışmaya değer olduğu görüşünde Helvacı, *İdare ve Temsil*, s. 131.

⁸⁸ Mehmet Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, 16. Bası, Beta Basım Yayım Dağıtım, 2022, s. 199; Seyis, s.124.

⁸⁹ Kuru, s. 406-407.

⁹⁰ Pulaşlı, C II, §36 N. 1991 a vd.; Seyis, s. 124-125; Kırcı (Şehirali Çelik, Manavgat), s. 617-618; Mehmet Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, 16. Bası, Beta Basım Yayım Dağıtım, 2022, s. 199.

⁹¹ Temsil yetkisinin devrine izin veren bir esas sözleşme hükmüne ihtiyaç bulunmadığı bununla

m. 371/7 kapsamında atanacak ticari temsilciler bakımından iç yönergede düzenleme olması ve bunun tescil ve ilanı gerekmektedir⁹².

3. Yönetim Yetkisinin Devrinin Sorumluluk Hukuku Bakımından Sonuçları

Yönetim kurulunun kooperatiflerde üstlenmiş olduğu geniş yetki ve görevler “*görev ve yetki ölçüsünde sorumluluk ilkesi*” gereği bu görevi üstlenen kişilerin bu yetkileri ile dengeli sorumluluğunu gerektirir. Kooperatif yönetim kurulu üyelerinin ve memurlarının kendi kusurlarından doğan zararlardan sorumlu olacağı kanunda düzenlenmiş (Koop K m. 62/3)⁹³ olmakla birlikte, yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğuna ilişkin başkaca bir düzenleme KoopK içerisinde yer almamaktadır. Bu sebeple anonim şirket yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğuna ilişkin TTK m. 553 vd. hükümleri kooperatif yönetim kurulu üyeleri için de uygulama alanı bulur (Koop K m. 98).

TTK m. 553/1’e göre yönetim kurulu üyeleri ve yöneticiler kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlal ettikleri takdirde şirkete, pay sahiplerine ve şirket alacaklılarına karşı verdikleri zarardan sorumludurlar. Yönetim yetkisinin hukuka uygun surette devri halinde ise TTK m. 553/2 uygulama alanı bulur. Hükme göre “*Kanundan veya esas sözleşmeden doğan bir görevi veya yetkiyi kanuna dayanarak, başkasına devreden organlar veya kişiler bu görev ve yetkileri devralan kişilerin seçiminde makul derecede özen göstermediklerinin ispat edilmesi hali hariç bu kişilerin fiil ve kararlarından sorumlu olmazlar.*” Hükümün üçüncü fıkrasında ise, “*Hiç kimse kontrolü dışında kalan, kanuna ve esas sözleşmeye aykırılıklar veya yolsuzluklar sebebiyle sorumlu tutulamaz; bu sorumlu olmama durumu gözetim ve özen yükümü gerekçe gösterilerek geçersiz kılınamaz*” düzenlemesi yer almaktadır.

TTK m. 553/2, İsvBK m. 754/2’den farklı kaleme alınmıştır. İsviçre

birlikte TTK m. 553/2 hükmünün uygulanması bakımından temsil yetkisinin devrinin TTK m. 367/1’de öngörülen usule uygun bir biçimde yapılması gerektiğine ilişkin bkz.: Kırca (Şehirali Çelik, Manavgat), s. 617-618.

⁹² 6552 Sayılı Kanun ile eklenen TTK m. 371/7 uyarınca atanacak temsilcilerin ise mutlak surette iç yönerge ile görev ve yetkileri belirlenmesi gerekmektedir. Ayrıca bkz.: Akdağ Güney, s. 127 vd.

⁹³ “*Yönetim Kurulu üyeleri ve kooperatif memurları, kendi kusurlarından ileri gelen zararlardan sorumludurlar. Bunların suç teşkil eden fiil ve hareketlerinden ve özellikle kooperatifin para ve malları bilanço, tutanak, rapor ve başka evrak, defter ve belgeleri üzerinde işledikleri suçlardan dolayı kamu görevlisi gibi cezalandırılır.*”

Borçlar Kanunu'nda usulüne uygun olarak bir görevin ifasını bir başka organa devredenler, organın zararından dolayı ancak, onun seçiminde, ona talimat vermede ve gözetimde (*cura in eligendo, cura in custodiendo, cura in instruendo*) hal ve şartların gerektirdiği özeni gösterdiğini ispat edememesi halinde sorumludur (İsvBK m. 754/2). TTK m. 553/2'de yönetim devri halinde, İsvBK m. 754/2'den farklı olarak yönetimin devredileceği kişilerin seçiminde özen gösterilmiş olmasını aramış, gözetim ve talimat vermede gerekli özeni gösterme yükümlülüğünden bahsetmemiştir. Ayrıca TTK m. 553/2'de makul derecede özenin gösterilmediğinin ispat yükü bunu iddia edene yüklenmiştir⁹⁴.

Doktrinde TTK m. 553/2'de her ne kadar yönetimin devri halinde gözetimde özen yükümlülüğünden bahsedilmemiş olsa da TTK m. 375/1(e) bendinde yönetim kurulunun devredilemez görev ve yetkileri içinde sayılan “*üst gözetim*” yükümlülüğü ve hükmün gerekçesine dayanılarak, gözetim yükümlülüğünde makul ölçüde özen gösterilmiş olmasının yönetim kurulu üyelerinin devredilen alanla sınırlı olarak sorumluluktan kurtulması için aranmaktadır⁹⁵. Gözetim yükümlülüğü, üst gözetim ile sınırlı olup, günlük iş akışı ve münferit iş ve işlemlerin gözetimi olan günlük gözetim bu kapsama dahil değildir⁹⁶. Yönetimin devri halinde yönetimin devredildiği alan ile sınırlı olarak günlük gözetim görevine yönetimi devralan üyeler veya üçüncü kişiler tabidirler⁹⁷.

Yönetimin devri halinde, icrai yetkisi bulunmayan üyelerin, delege edilen

⁹⁴ Böylece ispat konusunda geçerli genel ilke (TBK m. 112) terk edilmiştir. Kendigelen, s. 460.

⁹⁵ Altay, s. 295 vd.; Kırca(Şehirali Çelik/Manavgat), s. 611-612; Doğan, s. 281 vd.; Sevi, s. 176 vd; yönetim kurulunun yönetimle görevli kişilerin görevlerinin ifası ile ilgili özellikle kanunlara, esas sözleşmeye, iç yönetmeliklere ve yönetim kurulunun yazılı talimatlarına uygun hareket edip etmediklerinin üst gözetiminin devredilemez olduğu, devredilebilir görevlere ilişkin gözetim yükümlülüğünün görevin devri ile devredilebileceğine ilişkin bkz.: Tekinalp, N.16-69 vd.; gözetim yükümlülüğü bulunduğu sonucuna hem gerekçede yer alan “delegasyonda gözetim görevinin devredende olduğu şüphesizdir” ifadesinden hem de TTK m. 553/3'ün mefhumu muhalifinden varmanın mümkün olduğuna ilişkin bkz.: Akdağ Güney, s. 98-99. Ayrıca bkz.: Göktürk, s. 192 vd.

⁹⁶ Kırca (Şehirali Çelik/Manavgat), s. 561. TTK m. 375/1 e gerekçesinde de “*üst gözetim ile kastedilen hem kurumsal açıdan hem de işletme iktisadi yönünden gerekli olan işlerin akışının gözetimidir. Yoksa, yönetim kurulu bir kontrol ve denetim organı değildir*” üst gözetimin kapsamı belirtilmiştir.

⁹⁷ Yönetimi devralan kişilerin günlük gözetim görevine tabi olmaları günlük gözetimin yönetim kurulu tarafından devri neticesi değildir. Yönetimi devralanlar TTK m. 369 gereği yönetimle görevli kişi olarak addedileceklerinden özen yükümlülüğüne aslen sahip olurlar. Bu halde kendilerine bırakılan alanda sürdürülen faaliyetlerin gözetilmesi görevi yönetimi devralan kişilerin kendi özen yükümlülüklerinin sonucudur. Sevi, s. 177-178.

görevler bakımından talimat verme yetkilerinin bulunup bulunmadığı hususu ise doktrinde tartışmalıdır⁹⁸. Doktrinde ağırlıklı olarak savunulan bir görüşe göre, yönetim yetkisinin tamamının devredildiği hallerde yönetim kurulu üyesinin devralanın seçiminde gerekli özeni göstermiş olması veya sınırlı gözetim görevini yerine getirmiş olması sorumluluktan kurtulmak için yeterli değildir. Yönetim kurulu üyesi üst gözetim görevini gereği gibi yapmalı, bu kimselerin görevlerini kanun, esas sözleşme ve iç yönetmeliklere uygun olarak yerine getirip getirmediğini, şirket menfaatlerini koruyup korumadıklarını denetlemeli, gerekli uyarılarda bulunmalı ve talimatlar vermelidir. Talimat verme yükümlülüğü her ne kadar madde metninde yer almamakta ise de yönetim kurulu üyelerinin devredilemez görev ve yetkilerinin düzenlendiği TTK m. 375/1 (a) bendinde bu yükümlülük açıkça düzenlendiğinden, sorumluluğun buna dayandırılması mümkün bulunmaktadır⁹⁹. Doktrinde

⁹⁸ Mülga 6762 Sayılı TTK hükümleri bakımından konu doktrinde tartışılmıştır. Savunulan bir görüşe göre, devir halinde, üst yönetim organı olarak işletmenin genel politikasını, iş alanlarını, kapasitesini tayin eden, şirketin organizasyon yapısını ve yönetim sürecini oluşturan ilkeleri saptayan yönetim kurulunun, münferit işlemlere ya da icraata ilişkin kararlarda yönetim hakkını yitirdiği savunulmuştur. Talimat yetkisinin kabulünün bir taraftan kendisine bırakılan alanda bağımsız faaliyet gösterecek murahhasın hukuki niteliği ile bağdaşmayacağı, diğer yandan yönetim kurulu üyesi ile murahhaslar arasında sorumluluk açısından karışıklığa yol açacağı belirtilmiştir. Mustafa Ünal, “Anonim Ortaklıklarda Yönetim ve Yönetim Görevlerinin Murahhaslara Bırakılması”, *Batider*, 11(3), 1982, s. 88-89; aynı görüşte, İbrahim Arslan, *Anonim Şirketlerde Yönetim Yetkisinin Sınırlandırılması*, Mimoza, 1994, s. 52-53. Karşı görüş ise yönetim kurulunun gereğinde murahhaslara talimat verebileceği veya esas sözleşme uyarınca kendisi tarafından atananların uyması gereken kuralları örnek olarak bir yönetmelikle tespit edebileceğini savunmaktadır. Bu görüşe göre murahhasların kural olarak verilen talimata uymaları gerektiği, ancak kanun veya esas sözleşmeye aykırı talimatları yerine getirme zorunlulukları bulunmadığı belirtilmektedir. Çamoğlu, s. 196. Doktrinde konu hakkında, mülga TTK’da murahhaslara talimat verilebileceğine ilişkin bir hüküm bulunmadığı ancak mülga TTK m. 138’in adi ortaklıklara yaptığı atıf ile adi ortaklar arasındaki ilişkiyi düzenleyen mülga BK m. 530’dan faydalanılarak yönetim kurulu üyelerinin murahhasların faaliyetlerinde İsvBK m. 754/2 anlamında seçiminden, talimat vermeden ve gözetimden sorumlu olduklarının söylenebileceği de ifade edilmiştir. Ancak bu sonucun delegasyonun yönetim kurulu tarafından yapıldığı hallere özgü olduğu, genel kurul tarafından yapılan yetkilendirmede yönetim kurulunun sorumluluğunun mülga TTK m. 331’de düzenlenen işlerin gidışı veya belirli bazı işler hakkında izahat isteme hakkı ile defter ve dosyaların ibrazını talep ile sınırlı olduğu belirtilmiştir. Bkz.: Helvacı, *Sorumluluk*, s. 80-81.

⁹⁹ Akdağ Güney, s. 101-102; bkz.: Altay, s. 303; Ayrıca bkz.: Ali Murat Sevi, *Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyeleri ve Yöneticilerin Özen Yükümlülüğü*, Seçkin Yayıncılık, 2021, s. 183; şirketin üst düzeyde yönetimiyle ilgili talimatların verilmesi (TTK m. 375/1 a) ve yönetimle görevli kişilerin kanunlara, esas sözleşmeye, iç yönergelere uygun hareket edip etmediklerinin üst gözetiminin (TTK m. 375/1 e) yönetim kurulunun devredilemez görev ve yetkileri arasında sayıldığı, yetkiyi devreden yönetim kurulu üyelerinin TTK m. 553/2’den yararlanmalarını talimat vermede gereken özeni göstermelerine bağlı kıldığı yönünde bkz.: Kırca(Şehirli Çelik/Manavgat), s. 563; Kanun lafzından açıkça anlaşılacakla birlikte,

savunulan karşı görüşe göre ise, İsv. BK. m. 754/2’de geçen “*Unterrichtung*” ifadesi talimat değil, bilgilendirme anlamına gelmektedir. Yönetim kurulunun murahhaslara talimat verme yetkisi bulunmamakta, aksi halde atanan kişilerin murahhas değil, müdür olduklarının kabul edilmesi gerekmektedir. Murahhaslar kendilerine yönetim yetkisinin devri ile organ niteliği kazandıklarından, kanuna, esas sözleşmeye ve iç yönergelere uygun şekilde bağımsız olarak faaliyet gösterebilirler ve kullandıkları yetkilerden dolayı şahsen sorumlu olurlar¹⁰⁰. Bu görüşe göre TTK m. 375/1 a da üst düzey yönetim kapsamında gerekli talimatların verilmesine ilişkin yetki yönetim kurulunun şirket yöneticilerine karşıdır. Talimatlar şirket yöneticilerine verilebilir, şirkette çalışan herhangi bir kişiye üst yönetim kapsamında talimat verilmesi söz konusu değildir. Talimat verilecek üst yöneticiler kapsamına ise murahhaslar girmez, murahhaslara talimat verilmesi mümkün değildir, yönetim kurulu sadece çıkaracağı örgüt yönergesi ile murahhasların yetkileri ne şekilde kullanacağını tespit edebilir¹⁰¹.

Kanaatimizce yönetim kurulunun usulüne uygun şekilde devretmiş olduğu görevlerin nasıl ve ne şekilde yapılacağına ilişkin talimat verilmesi, yönetimin devredildiği kişilerin kendilerine bırakılan alanlarda bağımsız hareket etmesi gerekliliğine aykırı nitelik taşıyacaktır. TTK m. 553/2’de ise açıkça “*talimat*” kavramına yer verilmemiş ve hükmün gerekçesinde düzenlemenin mehzaz İsvBK m. 754/2’den farklı kaleme aldığı belirtilmiştir. Usulüne uygun şekilde yönetimin devredilmesinin, devredilen alanlarda diğer üyelerin sorumluluğunu kaldırıcı etkiye sahip olması ve görevleri üstlenen kişilerin kişisel sorumluluklarının bulunması talimat yetkisinin TTK m. 375/1 e anlamında gözetim yükümlülüğü çerçevesinde sadece kanun, esas sözleşme ve iç yönergeye uygun hareket edilmesi bakımından verilecek talimatlarla

gerekçesinin dikkate alınması halinde yetki devri halinde gözetim yükümlülüğünün ve sorumluluğun varlığının kabul edildiği bununla birlikte bu durumun, sorumluluğun unsurları bulunmayan hallerde, gözetim yükümlülüğüne dayalı olarak sorumluluk yolunu açmasına engel teşkil ettiği yönünde bkz.: Kürşat Göktürk, “Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Özellikle Yetki Devri Halinde Gözetim Sorumluluğu ve Hukuki Belirlilik Sorunu”, TBB Dergisi, 114, 2014, s. 190 vd; TTK m. 375/1 a ve e’de yönetim kurulunun devredilemez görev ve yetkileri içinde yönetim kurulunun talimat verme görevi gösterilmiş olup, talimat vermede gerekli özenin gösterilmemiş olması halinde TTK m. 553/2’den devreden kişinin/organın yararlanamayacağına ilişkin bkz.: Helvacı, *İdare ve Temsil*, s. 126.

¹⁰⁰ Beşir Fatih Doğan, *6102 sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Organizasyonu ve Yönetim Yetkisinin Devri*, Vedat Kitapçılık, 2. Bası, 2011, s.278 vd.

¹⁰¹ Doğan, s. 178, dn.502, 239.

sınırlı olarak kabul edilmesini gerektirmektedir.

Bu halde yönetimin devri, yönetim görevi kendisine bırakılan üyeyi kendi görev alanındaki işlerden sorumlu kılacak ve diğer yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu ise bu üyenin seçimi ve faaliyetlerinin gözetiminde gösterecekleri davranışlarla sınırlı hale getirecektir¹⁰². Diğer üyelerin sorumluluğunu sınırlandıran bu etki ancak yönetim kurulunun devredebileceği görevler bakımındandır. Yönetim kurulunun devredemeyeceği yetkilerin devri halinde ise yönetim kurulunun bu görevler bakımından sorumluluğu devam edecek, TTK m. 553/2'den faydalanma imkanları bulunmayacaktır.

Sorumluluğun yetki devredilen kişilere yüklenebilmesi için, öncelikle Kanuna ve ana sözleşmeye uygun bir yetkilendirme yapılması gerekmektedir. Yönetim yetkisinin devri kanuna ve ana sözleşmeye uygun surette yapılmamış ise geçerli bir yetki devri olmadığından, yönetim kurulu üyeleri sadece kendilerine bırakılan alanlardan değil, kurulun faaliyeti kapsamındaki bütün alanlardan sorumlu olurlar¹⁰³. Seçim ve gözetim yükümlülüğü açısından gerekli özenin gösterilip gösterilmediği tedbirli bir yöneticinin özeni altında değerlendirilecek olup, bu bağlamda davalı kişinin davranışının, o olayda ve koşullarda bilinçli ve makul bir kimseden beklenen davranışla kıyaslanması ve yükümlülük ihlali bulunup bulunmadığının tespiti gerekecektir¹⁰⁴.

TTK m. 553/3 ise kontrol dışında kalan haller bakımından özel bir düzenleme niteliğindedir. Özenli bir şekilde kurulmuş ve işletilen bir sistemin varlığına rağmen, tespit edilemeyen ve kontrol dışında kalmış hukuka aykırılık ve yolsuzluklar sebebi ile kendilerine isnat edilebilecek bir kusur veya hukuka aykırılık bulunmaması şartı ile yönetim kurulu üyelerinin gözetim yükümlülüğü nedeniyle sorumlu tutulamayacağı belirtilmiştir¹⁰⁵. Hükmün

¹⁰²Yönetim yetkisinin bir kısmının veya devredilemeyen görevler hariç tamamının Kanun'a uygun şekilde yönetim kurulu üyelerine veya üçüncü kişilere devredilmesi halinde, bu kişiler kendilerine bırakılan alanda sorumlu olurlar. Yönetim kurulu üyelerinin yönetimin devri halinde sorumluluğunun sınırlandırılabilmesi için kanuna ve esas sözleşmeye uygun bir delegasyon şarttır. Ünal, s. 85; Akdağ Güney, s. 98-99.

¹⁰³Ayrıca bkz.: Akdağ Güney, s. 93 vd.

¹⁰⁴Yönetim kurulu üyelerinin gözetim yükümlülüğü üst gözetim yükümlülüğü çerçevesinde, TTK m. 375/1 (e)'de devredilemez görev ve yetkileri arasında düzenlenmiş olup, bu hüküm kapsamında gözetim yükümlülüğü üst gözetimle sınırlıdır. Günlük iş akışını, münferit işe ve işlemlerin gözetimi, yani günlük gözetim üst gözetime dahil değildir. Günlük gözetim de yönetim kurulunun görev ve yetkileri arasında olmakla birlikte, bu görev ve yetkinin TTK m. 367/1 uyarınca devri mümkündür. Kırca (Şehirali Çelik, Manavgat), s. 560-561.

¹⁰⁵Sevi, s. 231. Gözetim yükümlülüğünün sınırlarını belirleyen bu hükmün, aynı zamanda yö-

gerekçesinde de yönetim kurulu üyelerinin uygun nedensellik bağının veya kusurlarının yokluğu halinde, soyut bir gözetim görevi anlayışına dayanılarak sorumlu tutulmalarının engellenmesi amacı ile bu düzenlemenin öngörüldüğü belirtilmiştir¹⁰⁶. Bu halde hem devredilemez hem de devredilebilir görev ve yetkiler bakımından gözetim yükümlülüğüne bir sınır getirilmiş ve yetkilinin hal ve şartlara göre aykırılığı görme, tahmin etme, önleme olanağına sahip bulunmadığı hallerde gözetim yükümlülüğü gerekçe gösterilerek kişinin sorumlu tutulması engellenmeye çalışılmıştır¹⁰⁷.

SONUÇ

Kooperatifler Kanunu'nda yönetim kurulunun görev ve yetkileri dağınık ve yetersiz bir şekilde düzenlenmiştir. Bu sebeple Kooperatifler Kanunu m. 98 atfı ile anonim şirket hükümleri kooperatiflerin yapısal özellikleri dikkate alınarak tamamlayıcı olarak kullanılmaktadır.

Anonim şirketlerde olduğu gibi kooperatiflerde yönetim ve temsil yetkisinin devri, iyi bir kurumsal yönetim bakımından, özellikle büyük ve geniş ekonomik hedefleri bulunan kooperatifler için bir gerekliliktir. Yönetim ve temsil yetkisinin devri anonim şirket hükümlerinden farklı olarak tek bir düzenlemede “*Yetkilerin Devri*” başlığı altında KoopK m. 58'de düzenlenmiş, KoopK m. 56/5'te ise ayrıca temsil yetkisinin murahhas üye veya üyelere tahsisi ele alınmıştır.

Yönetim görev ve yetkilerinin devrinin kapsamının belirlenmesi açısından, Kooperatifler Kanunu'nda devredilemez görev ve yetkiler ayrıca düzenlenmemiştir. KoopK m. 98 atfı ile anonim şirkete ilişkin TTK m. 375 düzenlemesi bu alanda Kooperatifler Kanunu'nda yer alan özel düzenlemeler dikkate alınarak uygulanabilir. Kooperatiflerde yönetim yetkisinin devri için

netim yetkilerinden doğan sorumluluk açısından da bir ölçü oluşturduğu yönünde bkz.: Altay, s. 270.

¹⁰⁶ Gerekçe TTK m. 553/3. Hüküm doktrinde eleştirilmiş, bu düzenlemeye rağmen yönetim kurulunun kontrol dışında kalan, kanuna ve esas sözleşmeye aykırı işlemler nedeniyle ortaya çıkan zararlardan, yönetim kurulu üyelerinin kusurlu olması ve uygun illiyet bağı bulunması halinde sorumlu olacakları gibi özellikle devredilen yetki ve görevlerde gözetim görevinin yerine getirilmesinde özensiz davranılması halinde de sorumluluk doğacağı belirtilmiştir. Bkz.: Hasan Pulaşlı, *Şirketler Hukuku Şerhi*, C IV, 4. Bası, Adalet Yayınevi, 2022, § 63, N. 22, s. 42; hükmün esasa ilişkin bir yenilik taşımadığı, gözetim yükümlülüğü yükleyen TTK m. 375/1 (e)'nin nasıl uygulanacağını gösterdiği, bir norm olmaktan çok bir normu açıklamaya yönelik bir gayret özelliği taşıdığı ve Kanun'da böyle bir düzenlemeye yer verilmemesinin daha uygun olduğu yönünde bkz.: Kırcı (Şehirli Çelik, Manavgat), s. 614-615.

¹⁰⁷ Tekinalp, N. 16-70 vd.

ana sözleşmede bir hüküm olması (KoopK m. 58) ve TTK m. 367'nin kıyasen uygulanması ile iç yönerge ile bir düzenleme getirilmesi aranır.

Temsil yetkisinin devri bakımından ise KoopK m. 56/5 ve KoopK m. 58 birlikte ele alınmalıdır. Buna göre temsil yetkisinin ana sözleşmede düzenleme bulunması şartı ile yönetim kurulu üyesine veya kooperatif ortağı bulunması şart olmayan üçüncü kişi/kişilere tevdi etme yetkisi yönetim kurulu veya genel kurula verebilir. KoopK m. 58'de her ne kadar yönetim ve temsil yetkisinin tamamen kooperatif ortağı olması gerekmeyen bir veya birkaç müdüre devrine imkan tanınmış olsa da TTK m. 370/2'nin kooperatifler bakımından da uygulanması ve en az bir yönetim kurulu üyesinin temsil yetkisini haiz olması şartının aranması gerekmektedir.

Şirketin iç işleyişine yönelik bir düzenleme olan iç yönergenin kural olarak tescil ve ilan edilmediği, üçüncü kişilerin bu düzenlemeden kural olarak bilgi sahibi olmadığı dikkate alındığında temsil yetkisinin devrinin iç yönerge ile düzenlenmesine ihtiyaç bulunmadığı söylenebilir. Ancak kanuni bir zorunluluk olmamasına rağmen iç yönergede temsil yetkisinin devrinin düzenlenmesi özellikle TTK m. 553/2'nin uygulanmasını kolaylaştırıcı etkiyi haizdir.

Usulüne uygun şekilde devredilen görevler bakımından yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu TTK m. 553/2 çerçevesinde sınırlanmaktadır. Buna göre yönetim kurulu üyeleri, görev ve yetkilerini devrettikleri alandan kural olarak sorumlu bulunmazlar, bununla birlikte yönetim kurulu üyelerinin yetki devredilen kişilerin seçiminde ve bu kişilerin faaliyetlerinde gözetim yükümlülüğü devam eder (TTK m. 553/2). Yönetim kurulunun usulüne uygun şekilde devretmiş olduğu görevlerin nasıl ve ne şekilde yapılacağına ilişkin talimat verilmesi ise, yönetimin devredildiği kişilerin kendilerine bırakılan alanlarda bağımsız hareket etmesi gerekliliğine aykırı nitelik taşıyacağından, talimat yetkisinin sadece kanun, esas sözleşme ve iç yönergeye uygun hareket edilmesi bakımından verilecek talimatlarla sınırlı olarak kabul edilmesi gerekir.

Yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğunu sınırlandıran bu etki ancak yönetim kurulunun devredebileceği görevler bakımındandır. Yönetim kurulunun devredemeyeceği yetkilerin devri halinde ise yönetim kurulunun bu görevler bakımından sorumluluğu devam edecek, TTK m. 553/2'den faydalanma imkanları bulunmayacaktır.

KAYNAKÇA

- Abeltshauer T E, *Leitungshaftung im Kapitalgesellschaftsrecht: Zu den Sorgfalts und Loyalitätspflichten von Unternehmensleitern im deutschen und im US-amerikanischen Kapitalgesellschaftsrecht*, Duncker und Humbolt Verlag, 1998.
- Adıgüzel B/ Demirdelen Ö, “Kooperatiflerde Organlar ve Organ Kararlarının Hükümsüzlüğü”, *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 14(2) 2019, s. 209-263.
- Akdağ Güney N, *Anonim Şirket Yönetim Kurulu*, 2.Bası, Vedat Kitapçılık, 2016.
- Al Kılıç Ş, “Kooperatiflerde Ortaklık Sıfatının Çıkarılma Suretiyle Sonlandırılması ve Hukuki Sonuçları”, *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12(2) 2022,1200-1267.
- Altay S A, *Anonim Ortaklıkta Yönetim Yetkilerinin Devrinin Sorumluluğa Etkileri*, Vedat Kitapçılık 2011.
- Ansay T, *Anonim Şirketler Hukuku*, 6. Bası, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 1982.
- Arslan İ, *Anonim Şirketlerde Yönetim Yetkisinin Sınırlandırılması*, Mimoza, 1994.
- Berberoğlu Yenipınar, F, *Kooperatif Davaları*, 2. Baskı, Seçkin Yayınevi, 2021
- Bilgili F/ Demirkapı, E, *Şirketler Hukuku*, 9. Bası, Dora, 2011.
- Bölükbağ T, *Kooperatif Yöneticilerinin Hukuki ve Cezai Sorumluluğu*, 2. Bası, Adalet Yayınevi, 2010.
- Cenkci E, *Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Temsil Yetkisinin Devri. Yetkin Yayınları* 2018.
- Çamoğlu E, *Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu: Kamu Borçlarından Sorumluluk ile, Güncelleştirilmiş ve Genişletilmiş* 3. Bası, Vedat Kitapçılık, 2010.
- Doğan B F, *6102 sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Organizasyonu ve Yönetim Yetkisinin Devri*, Vedat Kitapçılık, 2011.

- Doğan B F, “Yönetim Kurulunun Devredilmez Yetkileri ve Yönetim Yetkisinin Devri”, *MÜHFD*, Y. 2012, 18 (2), s. 609-640.
- Demirel D, “Anonim Şirketlerde Yönetim Yetkisinin Devri”, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, 7(2), 2017, s. 211-250.
- Ehlebracht D F, *Verantwortlichkeitsklagen gegen Mitglieder der Verwaltung und der Geschäftsführung einer Genossenschaft*, DikeVerlag, 2020.
- Eriş G, *Açıklamalı-İçtihatlı Uygulamalı Kooperatifler Hukuku*, 3. Baskı, Seçkin Yayınevi, 2001.
- Gerber W, *Die Genossenschaft als Organisationsform von Mittel- und Grossunternehmen*, Stämpfli Verlag, 2003.
- Göktürk K, “Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Özellikle Yetki Devri Halinde Gözetim Sorumluluğu ve Hukuki Belirlilik Sorunu”, *TBB Dergisi*, 114, 2014, s.179-200.
- Gutzwiller, M, *Art. 879-926 OR. Die Genossenschaft. Organisation der Genossenschaft. Auflösung der Genossenschaft. Verantwortlichkeit. Genossenschaftsverbände. Beteiligung von Körperschaften des öffentlichen Rechts*, Schulthess Verlag, 1974.
- Günay Y S, *Anonim Şirketlerin Temsili*, 2. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2020.
- Helvacı M, *Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuku Sorumluluğu*, 2. Bası, Beta Kitapçılık, 2001.
- Helvacı M, “Yönetim Kurulunun Anonim Şirketi İdare ve Temsili, Özellikle Devredilemez Görev ve Yetkileri”, *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9(117-118), 2014,119-132.
- Herzog M J, *Lenkung, Führung und Kontrolle in Genossenschaften*, 1Aüfl., SSHW Band/Nr. 356, Dike Verlag AG 2021.
- İmregün O, *Anonim Ortaklıklar*, Yasa Yayınları, 4. Bası, 1989.
- Kalender, E, Anonim Şirketlerde Genel Kurul Toplantı Yerinin Esas Sözleşmede Gösterilmesi, *Batider* 35(2) 2019, s. 213-234.
- Karasu R, *Emredici Hükümler İlkesi*, 2.Bası, Yetkin Yayınları, 2015.
- Karayağım Y, “Anonim Şirket Yönetim Kurullarında Başkanın Üstün Oyu”, *Batider*, 1970, 3, s. 520-530.

- Kendigelen A, *Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler, Yenilikler ve Tespitler*, 3.Bası, On İki Levha, 2016.
- Kırca İ / Şehirli Çelik, F. H, *Anonim Şirketler Hukuku C.I*, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2013.
- Kilgus S/ Fabrizio N, *Berner Kommentar, Die Genossenschaft, Systematische Darstellung und Kommentar zu den Art. 828 - 838 OR*, 2. Aufl., Stämpfli Verlag AG, 2021.
- Koç H, *Anonim Şirketlerde İç Yönerge ile Yönetim ve Temsil Yetkisinin Devri*, Adalet Yayınevi, 2018.
- Kuru Ö, *Anonim Şirketlerde Temsil ve Temsil Yetkisinin Devri*, On İki Levha Yayıncılık, 2022.
- Meier-Hayoz, A/ Forstmoser, P/ Sethe, R, *Schweizerisches Gesellschaftsrecht*, 12. Aufl., Stämpfli Verlag AG, 2018.
- Moll A, *Basler Kommentar Obligationenrecht II, Art. 530-964 OR, Art. 1-6 SchlT AG Art. 1-11 Übest GmbH*, Heinrich Honsell, Nedim Peter Vogt, Rolf Watter (Hrsg), 4. Aufl., Helbing Lichtenhahn Verlag, 2012.
- Müller R/ Fornito, R, *GmbH, Genossenschaft, Handelsregister und Wertpapiere – Bucheffektengesetz Art. 772-1186 OR und BEG, CHK - Handkommentar zum Schweizer Privatrecht*, 3. Aufl., Schulthess Verlag.
- Narbay Ş/ Al Kılıç, Ş, “7339 Sayılı Kanun’un Kooperatifler Kanunu ve Diğer Kanunlarda Yaptığı Değişiklikler Üzerine Düşünceler”, *Regesta* 7(1) 2022, S. 3-77.
- Özel B./ Cinbaş, M.E, “Kooperatif Ortaklıklarda Yönetim Kurulunun Oluşumu”, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 21(2), 2013,S. 255-269.
- Öztañ B, *Medeni Hukuk Tüzel Kişilerinde Organ Kavramı ve Organın Fiillerinden Doğan Sorumluluk*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1970.
- Poroy R/ Tekinalp Ü / Çamoğlu E, *Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku*, 12 Bası, Vedat Kitapçılık, 2010.
- Poroy R/ Tekinalp Ü / Çamoğlu E, *Ortaklıklar Hukuku I*, 15. Bası, Vedat Kitapçılık 2021.

- Poroy R/ Tekinalp Ü / Çamoğlu E, *Ortaklıklar Hukuku II*, 14.Bası, Vedat Kitapçılık, 2019.
- Pulaşlı H, *Şirketler Hukuku Şerhi C.II, C.IV*, 4. Bası, Adalet Yayınevi, 2022.
- Sevi A M, *Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyeleri ve Yöneticilerin Özen Yükümlülüğü*, Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Seyis Z, TTK m. 370/2’de Öngörülen “En Az Bir Yönetim Kurulu Üyesinin Temsil Yetkisini Haiz Olması Şartı” Üzerine Bir Değerlendirme”, *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 27(1), 2023
- Taisch F, *Genossenschaftsgruppen und deren Steuerung*, Dike Verlag, 2009.
- Tekinalp Ü, “Yönetim Kurulu Başkanının Üstün Oya Sahip Olup Olamayacağı Sorunu, İkt. Mal. 18(9), 1971, s.301-304.
- Tekinalp Ü, *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, Anonim ve Limited Ortaklıklar, Tek Kişi Ortaklığı, Ortaklar Topluluğu, Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirme*, 4. Bası, Vedat Kitapçılık, 2015.
- Topaloğlu M, “Kooperatiflerin Genel İlkeleri ve Kuruluşu”, *YÜHFD*, 18(2), 2021, s. 645-665.
- Üçışık G / Çelik, A, *Anonim Ortaklıklar Hukuku C.I*, Adalet Yayınevi, 2013.
- Ülgen H, “Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul Başkanının Üstün Oyu”, *Batider*, 6(4), 1972, 667-685.
- Ünal M, “Anonim Ortaklıklarda Yönetim ve Yönetim Görevlerinin Murahhaslara Bırakılması”, *Batider*, 11(3), 1982, s.49-89.
- Üstün Y/ Aydın M, *Kooperatifler Hukuku*, 2. Bası, Seçkin Yayıncılık, 2017.
- Watter R, *Basler Kommentar Art. 530-964OR*, Heinrich Honsell, Nedim Peter Vogt, Rolf Watter (Hrsg), Helbing Lichtenhahn Verlag, 2016.
- Wernli M/ Rizzi M A, *Basler Kommentar Art. 530-964 OR*, Heinrich Honsell, Nedim Peter Vogt, Rolf Watter (Hrsg), Helbing Lichtenhahn Verlag, 2016.
- Wolfer, H, *Die Genossenschaftsverwaltung nach schweizerischem Recht*, Diss. Basel 1947.